Ministerie van **Binnenlandse Zaken** en **Koninkrijksrelaties**

Datum
5 september 2003

Ons kenmerk
FO2003/76714
Onderdeel
Afd. Financiële Organisatie
Binnenlands Bestuur

Inlichtingen
zie onder

Aantal bijlagen
5

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

CIRCULAIRE UITVOERING INFORMATIE VOOR DERDEN VAN 5 SEPTEMBER 2003

Aan	De gemeentebesturen/provinciebesturen. De besturen wordt verzocht de inhoud van de circulaire ter kennis te brengen aan de gemeenschappelijke regelingen waarin ze participeren.
Onderwerp	Uitvoering informatie voor derden
Doelstelling	Het geven van aanvullende informatie over de uitvoering van de Informatie voor derden (Iv3)
Relatie met andere circulaires	Circulaire Begroten en verantwoorden, Deel 1: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van 20 januari 2003 (FO2003/U51190) Circulaire Begroten en verantwoorden, Deel 2: Ministeriële Regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 (FO2003/53628)
Ingangsdatum	Begrotingsjaar 2004
Geldig tot	n.v.t
Inlichtingen E-mail	U wordt verzocht uw vragen per voorkeur elektronisch te stellen. Dit kan voor voor de functionele indeling of algemene vragen per e-mail naar: **christine.stjohn@minbzk.nl** en voor de categoriale indeling en de verdelingsmatrix naar: **Kredo@CBS.nl**
Inlichtingen telefonisch	Categorieën en matrix: Bureau Kredo van het CBS 070-3374708 Algemeen en functionele indeling: Christine St. John 070-4267415 (10-12 uur)
Internet	http://www.cbs.nl/kredo http://www.minbzk.nl/ http://www.commissieBBV.nl De modellen voor de aanlevering van de informatie genoemd in de circulaire kunnen worden gedownload vanaf de website van het CBS : http://www.cbs.nl/kredo

Inhoud

Voorwoord ***7***

Leeswijzer ***9***

1 Het belang van de Iv3 ***11***

1.1 Inleiding 11
1.2 Belang derden 11
1.3 Belang provincies en gemeenten 11
1.4 Productenlijst 13

2 De Iv3 en de aanlevering aan het CBS en de toezichthouders ***15***

2.1 Inleiding 15
2.2 De Iv3 15
2.3 Modellen voor de CBS-gegevens 15
2.4 Aanlevering aan het CBS 16
2.5 Aanleveren informatie aan de toezichthouders 19

3 Kwaliteitsborging Iv3 ***21***

3.1 Inleiding 21
3.2 Kwaliteitslag Iv3 21
3.3 Iv3-systemen 22

4 De plausibiliteitstoets ***23***

4.1 Inleiding 23
4.2 Achtergrond controles op informatie voor Europa 23
4.3 Beschrijving van de Europese kwaliteitseisen 23
4.4 Plausibiliteitscontroles op verdelingsmatrix en overzichten balansstanden 25
4.5 Conclusie 28

5 De Iv3-verklaring van de accountant ***29***

5.1 Inleiding 29
5.2 De reikwijdte van de accountantsverklaring 29
5.3 De verklaring bij de conversietabel producten 30
5.4 De verklaring bij de verdelingsmatrix 30

6 Overgangsregime ***33***

6.1 Inleiding 33
6.2 Overgangsregime accountantsverklaring 33
6.3 Overgangsregime verklaring gedeputeerden en college 34

7 *Vragen en antwoorden over Iv3* **35**

7.1 Inleiding 35
7.2 Boeken baten en lasten 35

Bijlagen

1 Modelverklaringen college 37
2 Modelverklaring accountant Iv3 over 2004 41
3 Voorbeeld EU-rapportage, overeenkomstig BBV en Iv3 43
4 Modellen voor de aanlevering van de Iv3 aan het CBS 45
5 Vragen en antwoorden Iv3 51

Voorwoord

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat een onderdeel over de Informatie voor derden, kortweg Iv3. Dat is de financiële informatie die de provincies en de gemeenten verstrekken aan het CBS, de financiële toezichthouder en via het CBS tevens aan de Europese Unie en aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het betreft informatie op basis van de begroting, de realisaties per kwartaal en de jaarrekening. In de circulaire Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 bent u over dit onderwerp geïnformeerd. Uit de circulaire komt naar voren dat de Iv3 met ingang van 2004 verandert. Deze circulaire is het vervolg op de vorige van 6 februari 2003 en geeft met name uitvoeringsinformatie over de Iv3 die volgend jaar van toepassing is.

De informatie voor derden, zo kan geconstateerd worden, is sterk in ontwikkeling.
De Europese Unie, het CBS en de toezichthouders hebben hun informatiebehoefte aangepast om zodoende de eigen taken beter te kunnen vervullen. Dat geldt ook voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Een verantwoorde financiële verhouding tussen de provincies en de gemeenten en het rijk bijvoorbeeld kan niet zonder de gegevens die de Iv3 oplevert. Goede informatie is daarbij onmisbaar. De provincies en gemeenten dienen zorg te dragen dat de Iv3 van een juiste kwaliteit is. Dat klinkt logisch, maar geconstateerd moet worden dat er provincies en gemeenten zijn waarvan op onderdelen van de Iv3 de kwaliteit beter kan. Daarbij komt dat de aard en de omvang van de Iv3 met ingang van 2004 verandert en aan bepaalde kwaliteitsnormen moet gaan voldoen. De provincies en gemeenten staan zodoende voor een kwaliteitsslag. De plausibiliteitstoets die het CBS regulier op de verkregen informatie gaat uitvoeren en de verklaring van de accountant bij de Iv3 over 2004 zijn bedoeld (blijvend) een goed kwaliteitsniveau te realiseren.

DE MINISTER VAN BINNNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

J.W. Remkes

Leeswijzer

Deze circulaire is bestemd voor de provincies en de gemeenten en daarnaast voor de gemeenschappelijke regelingen. Uit praktisch oogpunt wordt alleen gesproken over provincies en gemeenten. De provincies en gemeenten wordt verzocht de inhoud van deze circulaire ter kennis te (doen) brengen aan de regelingen waarin ze participeren.

Hoofdstuk 1 gaat in op de betekenis die de Iv3 voor de provincies en gemeenten. Dit hoofdstuk heeft een meer bestuurlijk karakter
Hoofdstuk 2 beschrijft de precieze inhoud van de Iv3 en de aanlevering ervan.
Hoofdstuk 3 stelt de activiteiten aan de orde die de kwaliteit van de Iv3 moeten verbeteren en de gevolgen daarvan voor de provinciale en gemeentelijke organisatie.
Hoofdstuk 4 geeft de achtergronden en controlepunten van de plausibiliteitstoets die het CBS zal gebruiken bij het beoordelen van de Iv3 die de provincies en gemeenten aan het CBS verstrekken.
Hoofdstuk 5 behandelt de reikwijdte, de onderdelen van de accountantsverklaring en de goedkeuringstolerantie die de accountant bij zijn verklaring zal hanteren over de Iv3 die gebaseerd is op de rekening 2004.
Hoofdstuk 6 bevat een overgangsregeling voor de provincies en gemeenten die de Iv3 over 2004 nog niet volgens de nieuwe vereisten kunnen leveren.
Hoofdstuk 7 gaat in op de vragen die bij Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn binnen gekomen over de Iv3 èn de antwoorden daarop. De vragen handelen met name over de toepassing van de functies en categorieën. De vragen en antwoorden zelf zijn opgenomen in bijlage 5.

In deze circulaire is ten slotte ook een aantal bijlagen opgenomen. Deze bijlagen betreffen modelverklaringen voor de accountant en voor het college, modellen voor de aanlevering van de Iv3 en vragen en antwoorden over de Iv3.

1 Het belang van de Iv3

1.1 Inleiding

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat een onderdeel over de Informatie voor derden (Iv3). Dat is de financiële informatie die provincies en gemeenten verstrekken aan het CBS - en via het CBS tevens aan de EU en aan Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - en aan de financiële toezichthouder. Het is de informatie op basis van de begroting, de realisaties per kwartaal en de rekening en betreft met name gegevens over de functionele indeling, de categoriale indeling en de (mutaties in de) balansen.

In tegenstelling tot de gegevens van de begroting staat bij de Iv3 het belang van de derden voorop. Kern van de Iv3 is dat de gegevens een uniforme basis moeten hebben. Het bewerkstelligen daarvan is met ingang van 2004 des te meer van waarde, daar de indeling van de begroting en rekening niet meer is voorgeschreven, waardoor deze documenten geen uniforme gegevens meer genereren, wat onder het regime van het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 wèl het geval is (geweest). Dat met name is de reden dat in het BBV een apart onderdeel Iv3 is opgenomen.

Dit hoofdstuk gaat op een aantal punten kort in op het belang van de Iv3 voor derden en gaat eveneens in op de mogelijkheden van het gebruik van de Iv3-gegevens door de provincies en gemeenten zelf. Ten slotte komt ook nog kort een toekomstige ontwikkeling aan de orde betreffende de Iv3, de zogenoemde productenlijst.

1.2 Belang derden

Het belang van een goede Iv3 kan aan enkele voorbeelden geïllustreerd worden.
Een eerste voorbeeld is de periodieke onderhoudsrapportage (Por) van het provinciefonds en het gemeentefonds die jaarlijks als bijlage bij de begroting van het provinciefonds en gemeentefonds aan de Tweede Kamer gepresenteerd worden. Deze rapportages zijn een belangrijk instrument voor deze Kamer bij zijn controlerende functie op de verdeling van de fondsen. De rapportages dienen er namelijk voor dat de verdeling blijft aansluiten op de kosten en uitgavenpatronen van de provincies en gemeenten, het voorkomen dus van scheefgroei. De systematiek kent een drietal stappen. Zijn er signalen van scheefgroei? Zijn deze zodanig dat nader onderzoek nodig is en noopt onderzoek tot bijstelling van de verdeling? Deze activiteiten vereisen een uniform gegevensbestand, omdat steeds de gegevens van alle provincies en gemeenten het uitgangspunt vormen. Zonder de functionele gegevens - als onderdeel van de Iv3 - op basis van de begroting en de rekening is een verantwoord verdelingssysteem van de fondsen niet mogelijk.

Een tweede voorbeeld betreft de jaarlijkse gemeentelijke Kengetallen van de Inspectie Financiën Lokale Overheden (IFLO), de begrotingsscan die de IFLO met de toezichthouders – veelal op verzoek van gemeenten – uitvoert en de zogenoemde Interprovinciale vergelijking die de IFLO jaarlijks uitbrengt. De provincies en gemeenten kunnen zelf met behulp van de Interprovinciale vergelijking en de Kengetallen een eerste eigen beeld krijgen van hun financiële positie ten opzichte van andere provincies en gemeenten. Gemeenten kunnen door middel van de begrotingsscan een uitgebreide, diepgaande diagnose krijgen van de eigen

financiële positie. De Kengetallen, de Interprovinciale vergelijking en de begrotingsscan zijn alleen mogelijk door de gegevens die met de Iv3 gegenereerd worden.
Een derde voorbeeld is het toezicht. De toezichthouder zal de financiële positie van de provincie of gemeente beoordelen aan de hand van de stukken van die overheidsorganisatie. Om de sluitendheid van de begroting en de risicofactoren die daarbij van belang zijn beter en sneller te kunnen traceren, zal de toezichthouder ook provincies en gemeenten onderling vergelijken, zowel op niveaus van functies als op het niveau van de categorieën. Dit vergt gegevens op uniforme basis zoals dat in het BBV is geregeld.

1.3 Belang provincies en gemeenten

Veel provincies en de gemeenten zien de voordelen van de functionele indeling. Zo kunnen de provincies en gemeenten zelf nagaan hoe de lasten op de diverse beleidsterreinen zich ontwikkelen in de tijd en in relatie met andere provincies en gemeenten. Wanneer een provincie of gemeente dergelijke vergelijkingen maakt, kan dat een indicatie geven over de eigen kostenpatronenen en over de mate waarin kostenverschillen het gevolg zijn van bewuste politieke keuzes. In beide gevallen kan zo'n indicatie van bestuurlijk belang zijn. Voor wat betreft de categoriale gegevens zijn er provincies en gemeenten die niet direct het nut en de mogelijkheden van deze gegevens inzien. Deze zijn er wel degelijk. Daarbij is er het voordeel dat de gegevens van de categorieën niet 'vertekend' zijn door de wijze van kostentoerekening, waardoor de vergelijkbaarheid in de tijd en tussen overheden vergroot wordt. De categoriale gegevens kunnen verder een functie hebben bij de bedrijfsvoering-paragraaf en bij de toelichting op de financiële positie, zie daarvoor ook het BBV, achtereen-volgens de artikelen 14 en 20, 21 en 22. Een en ander is als volgt te verduidelijken.

Een eerste voorbeeld van de mogelijkheden die de categoriale gegevens bieden is dat het bestuurlijk management deze gegevens als sturingsmiddel kan gebruiken voor de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld op het punt van de (ontwikkeling van de) loon-en prijs-gevoeligheid van de lasten.
Een tweede voorbeeld betreft het Btw-compensatiefonds. Met behulp van de categorieën is sneller en beter aan te geven wat de omvang is van de verwachte afdrachten èn terug-betalingen. Hierdoor is er een sneller inzicht in de netto-begrotingsruimte.
Ten derde kunnen de categorieën ook behulpzaam zijn bij vragen die van belang zijn bij de bedrijfsvoering van de organisatie zoals: Is de beleidsuitvoering gericht op in- of uitbesteden? En hoe ontwikkelen zich de apparaatskosten?
Ten vierde geven de categorieën inzicht in de ontwikkeling van de kapitaallasten, de lasten voor de goederen en diensten, de vermogens- en inkomensoverdrachten, de belastingen en de dividend- en winstuitkeringen.
En ten vijfde, maar niet in de laatste plaats, maken de gegevens van de categorieën het beter mogelijk aan benchmarking te doen. Provincies en gemeenten kunnen eigener beweging bijvoorbeeld vergelijken hoe de eigen materiële kosten en loonkosten zich verhouden tot die van andere provincies en gemeenten. Daarnaast wil het rijk benchmarken een groter gewicht gaan geven. Vooral ook omdat benchmarken een hulpmiddel voor de burger kan zijn om meer inzicht te hebben in de kosten van de eigen gemeente.

1.4 Productenlijst

In de circulaire over de Iv3 van 6 februari 2003 is al aangegeven dat de (nieuwe) functies in de verdelingsmatrix te zijner tijd vervangen zullen worden door een lijst van producten voor provincies en gemeenten. Deze productenlijst zal als onderdeel van de Iv3 naar verwachting in het begrotingsjaar 2007 de functies gaan vervangen en zal de administratieve lasten voor de Iv3 gaan beperken en de kwaliteit ervan verbeteren. De besluitvorming over de invoering zal naar verwachting eind 2004 kunnen plaats vinden.

De productenlijst is géén voorschrift voor de inrichting van de begroting en is dat evenmin voor de productenraming en productenrealisatie zoals deze zijn genoemd in het BBV, artikel 66. De provincies en gemeenten blijven vrij om hiervoor de eigen producten en indeling te kiezen. De productenlijst is t.z.t. wèl een verplicht inhoudelijk format voor de aanlevering van Iv3, zoals dat nu ook het geval is voor bijvoorbeeld de functionele indeling.

Een belangrijk doel van de productenlijst is dit onderdeel van de Iv3 beter te doen aansluiten op de bedrijfsvoering en de financiële administraties van de provincies en gemeenten zelf, waardoor een conversie van de eigen productindeling naar de verdelingsmatrix eenvoudiger wordt dan de conversie naar de functionele indeling. Ook wordt bezien in hoeverre de productenlijst tevens kan dienen voor de informatieplicht voor de specifieke uitkeringen. De administratieve lasten kunnen door de productenlijst afnemen.

Het project dat verbonden is aan de productenlijst is enige tijd geleden gestart en inmiddels zijn er eerste concepten van een lijst. Het is echter niet opportuun om op korte termijn voor de gemeenten een productenlijst in te voeren en de nieuwe functionele indeling 'over te slaan'. De uiteindelijke versie van de productenlijst zal op onderdelen nog in belangrijke mate afwijken van de huidige concepten. Verder is een zorgvuldige invoering wenselijk, waarbij overleg met de VNG en het IPO plaats zal vinden. De productenlijst voor de gemeenten zal niet eerder onderdeel zijn van de Verdelingsmatrix dan voor het begrotingsjaar 2007. Tot zo lang zal de functionele indeling gelden volgens de Ministeriële regeling van 6 februari 2003. De nieuwe categoriale indeling die voor de Verdelingsmatrix wordt gebruikt, zal niet veranderen tenzij de EU daartoe besluit.

2 De Iv3 en de aanlevering aan het CBS en de toezichthouders

2.1 Inleiding

De Iv3 die de provincies en de gemeenten moeten leveren, is opgenomen in de artikelen 71 tot en met 74 van het BBV. Dit is verder uitgewerkt in de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003. De Iv3 die geleverd moet worden is te splitsen in drie soorten gegevens. Deze gegevens zijn gebaseerd op de begroting, kwartaalrealisaties en jaarrekening. De kwartaalgegevens zijn op cumulatieve basis die de feitelijke ontwikkelingen weergeven. De gegevens moeten verstrekt worden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de toezichthouders (het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincies). Naast deze specifieke informatie zullen het CBS en de toezichthouders ook de financiële begroting zoals genoemd in artikel 7, lid 1b van het BBV, de belastingverordeningen en de jaarrekening zoals bedoeld in het BBV, artikel 24, lid 1b ontvangen. Deze documenten zullen hierna buiten beschouwing blijven.

In dit hoofdstuk komt in detail de inhoud van de Iv3 aan de orde, evenals de aanlevering ervan.

2.2 De Iv3

Tabel 1 geeft een volledig overzicht van de gegevens die de gedeputeerde staten en de colleges aan het CBS en de toezichthouders moeten verstrekken en die voorzien moeten zijn van een verklaring dat de informatie aan de gestelde eisen voldoet. De tabel benoemt niet alleen de vereiste informatie, maar geeft tevens aan volgens welke modellen de provincies en de gemeenten de informatie aan het CBS of de toezichthouder verstrekken. De vorm waarin en de wijze waarop de gegevens verstrekt moeten worden, zal in de volgende paragrafen verder aan de orde komen.

2.3 Modellen voor de CBS-gegevens

Het CBS heeft voor de verschillende gegevensleveringen modellen ontwikkeld. Het gaat hier om modellen voor de volgende vijf onderdelen van de informatie:

1. Begrotingscijfers: een matrix van functies afgezet tegen categorieën. Alleen de levering van de functietotalen is verplicht gesteld. Het CBS ontvangt echter graag ook de functietotalen verdeeld over de categorieën.
2. Verdelingsmatrix (kwartaal).
3. Overzicht van balansstanden aangegane schuld en vorderingen (kwartaal).
4. Verdelingsmatrix (per jaar, identiek aan die op kwartaalbasis).
5. Overzicht van alle balansstanden (jaar).

De verdelingsmatrices staan ook in de Ministeriële Regeling van 6 februari 2003. De matrix van de begrotingscijfers is hiervan afgeleid. De modellen waar naar in de tabel verwezen wordt, zijn opgenomen in bijlagen 4 en zijn tevens te vinden op de internetsite van het CBS: http://www.cbs.nl/kredo

Tabel 1. De Informatie van provincies en gemeenten voor het CBS en de toezichthouders.

Document	Informatie	Aan CBS	Aan toezichthouder
Begroting Jaar t	Een conversie-tabel producten-programma's. Daarin worden aangegeven: - welke producten onder welke programma's vallen, inclusief verdeelsleutel; - de baten en lasten en het saldo per product	*)	Voor 15 november jaar t-1
	Een conversie-tabel producten-functionele indeling. Daarin wordt aangegeven: - welke producten onder welke functie vallen, inclusief het verdelingsprincipe waarmee de producten over de functies zijn verdeeld; - de baten en lasten en het saldo per functie.	*)	
	De baten en lasten volgens de functionele indeling. (Uitsplitsing naar categorieÎn, een begrotingsmatrix', stelt het CBS op prijs, maar is niet voorgeschreven.)	Voor 15 november jaar t-1 *Zie bijlage 4 voor het model.*	Voor 15 november jaar t-1 *Zie bijlage 4 voor het model.*
Kwartaal-rapportage Jaar t	Een verdelingsmatrix. Dit is een kruistabel met de functies, balansmutaties en kostenplaatsen op de regels en de categorieÎn in de kolommen. En daarnaast:	Binnen 1 maand na *verstrijken van kwartaal.* *Zie bijlage 4 voor het model.*	
	Een overzicht van enkele balansstanden. Dit bevat alleen de 'financiÎle' balans, vorderingen en schulden, en dus geen materiÎle vaste activa, eigen vermogen en voorzieningen.	Binnen 1 maand na *verstrijken van kwartaal.* *Zie bijlage 4 voor het model.*	
Jaarrekening Jaar t	Een conversie-tabel producten-programma's. Daarin worden aangegeven: - welke producten onder welke programma's vallen, inclusief verdeelsleutel; - de baten en lasten en het saldo per product	*)	Voor 15 juli jaar t+1
	Een conversie-tabel producten-functionele indeling. Daarin wordt aangegeven: - welke producten onder welke functie vallen, inclusief het verdelingsprincipe waarmee de producten over de functies zijn verdeeld; - de baten en lasten en het saldo volgens functionele indeling.	*)	Voor 15 juli jaar t+1
	Een verdelingsmatrix. Dit is een kruistabel met de functies, balansmutaties en kostenplaatsen op de regels en de categorieÎn in de kolommen.	Voor 15 juli jaar t+1 *Zie bijlage 4 voor het model.*	Voor 15 juli jaar t+1 *Zie bijlage 4 voor het model.*
	Een overzicht van de balansstanden. Dit bevat de volledige balans, met inbegrip van materiÎle vaste activa, eigen vermogen en voorzieningen.	Voor 15 juli jaar t+1 *Zie bijlage 4 voor het model.*	Voor 15 juli jaar t+1 *Zie bijlage 4 voor het model.*

*) Deze informatie is volgens het BBV, artikel 71 genoemd als Iv3 voor het CBS. Het CBS blijkt deze gegevens in de genoemde vorm niet nodig te hebben en zijn zodoende niet in deze tabel opgenomen als Iv3 die de provincies en gemeenten moeten aanleveren.

2.4 Aanlevering aan het CBS

In de Ministeriële regeling Informatie voor derden van 6 februari 2003 zijn geen nadere bepalingen opgenomen over de wijze van aanleveren. Het eerste uitgangspunt van het CBS is een zo laag mogelijke belasting voor de provincies en gemeenten bij het verstrekken van de gegevens. Het tweede uitgangspunt is dat de gegevens door provincies en gemeenten op uniforme wijze aan het CBS worden geleverd. In de praktijk betekent dit dat de gegevens zoveel mogelijk geautomatiseerd ('een druk op de knop') moeten kunnen worden toegestuurd.

Ondersteuning software

De provincies en gemeenten zullen hun software moeten aanpassen om met ingang van 2004 de nieuwe Iv3 efficiënt te kunnen aanleveren. De verantwoordelijkheid voor de juiste, uniforme aanlevering ligt primair bij de provincies en gemeenten zelf. Het CBS ziet het niettemin als zijn taak te overleggen met en informatie te leveren aan de softwarebureaus die voor de provincies en de gemeenten financiële pakketten bouwen. De softwarebureaus kunnen door de ondersteuning van het CBS voorzieningen inbouwen die de gegevens die het CBS nodig heeft, eenvoudig kunnen ontsluiten uit de financiële administraties. De

ondersteuning van het CBS blijft beperkt tot voorlichting. Het CBS stelt dus geen financiële middelen ter beschikking voor de aanpassingen in de software.

Tot nu toe hebben enkele softwarebedrijven met het CBS contact gezocht. Om ten dienste te staan aan alle provincies en gemeenten zal het CBS ook andere softwarebureaus benaderen. Hiermee zouden ook de gemeenten en provincies die deze bedrijven als softwareleverancier hebben over gebruiksvriendelijke tools kunnen beschikken. Enkele provincies hebben eigen financiële software. Het CBS biedt deze provincies eveneens ondersteuning bij de aanpassingen in het systeem. Het CBS adviseert de provincies en gemeenten om hun softwareleverancier of hun eigen automatiseerder contact te laten opnemen met het CBS voor zover dat nog niet is gebeurd.

XBRL

Het CBS kiest voor de digitale standaard XBRL (eXtensible Business Reporting Language) als formaat waarin de provincies en gemeenten aan het CBS de gegevens moeten verstrekken. Het CBS streeft er naar dat de gegevens al met ingang van de kwartaalrealisaties 2004 geleverd worden in XBRL.

In de financiële wereld wordt XBRL steeds meer gebruikt bij het geautomatiseerd en gestandaardiseerd opstellen van financiële rapportages. Zo heeft in Nederland ook de Belastingdienst interesse in het gebruik van XBRL. Verder is het CBS met de Unie van Waterschappen een pilot gestart om via XBRL automatisch financiële gegevens van waterschappen te ontvangen. Het ligt dus voor de hand deze standaard ook te gebruiken bij leveringen door provincies en gemeenten. Het CBS is daarom nu met enkele softwarebureaus in overleg om de vereiste voorzieningen in te bouwen en zal daarbij de technische structuur voor de leveringen opstellen, een zogenaamde taxonomie. Het CBS en de toezichthouders zullen onderzoeken of dit format ook gebruikt kan worden bij de rapportages aan de toezichthouder. Het CBS streeft naar een veilig datatransport van de gegevens via Gemnet of het internet. Ingeval van levering via internet stelt het CBS daarom beveiligingsprogrammatuur ter beschikking die de levering via internet versleutelt, opdat er zekerheid is dat anderen dan het CBS de gegevens niet kunnen lezen.

Overgangsregeling software formaat levering

Het is mogelijk dat nog niet alle provincies en gemeenten in (de loop van) 2004 reeds de gegevens kunnen aanleveren via XBRL. Het kan namelijk voorkomen dat de softwareleverancier de voorziening om via XBRL te leveren nog niet heeft ingebouwd. In zulke gevallen moeten provincies en gemeenten het CBS hiervan op de hoogte stellen. Het CBS biedt dan als overgangsmaatregel voor die provincies en gemeenten een alternatief voor XBRL. Dit alternatief is het (automatisch) vullen van Excel-spreadsheets en deze spreadsheets - geconverteerd naar platte tekst – per e-mail naar het CBS te sturen. Provincies en gemeenten die noodzakelijkerwijs voor dit alternatief moeten kiezen, zullen van het CBS eenmalig de Excel-spreadsheets die gevuld moeten worden, toegestuurd krijgen, evenals een handleiding voor de conversie en eventuele beveiligingsprogrammatuur. De beveiligingsprogrammatuur van het CBS zal een veilige datatransport via het internet garanderen. Overigens zal duidelijk zijn dat een provincie of gemeente er zelf – eventueel via de eigen softwareleverancier - voor dient te zorgen dat de spreadsheets automatisch gevuld kunnen worden vanuit de administratie.
De overige provincies en gemeenten, die niet in XBRL en niet via een spreadsheet kunnen leveren, moeten het CBS hierover informeren. Zij zullen dan een papieren formulier ontvangen.

Het CBS is van mening dat een efficiënte aanlevering – juist ook voor de provincies en gemeenten zelf - gediend is met XBRL. Om deze reden streeft het CBS er naar – ook middels ondersteuning - dat de provincies en gemeenten uiteindelijk zullen overgaan op deze standaard, ten laatste over een enkel jaar.

Begrotingscijfers 2004

Bovenstaande methode van automatische gegevenslevering – via XBRL of via Excel – zal nog niet geïmplementeerd zijn voor de begrotingscijfers cq. de functietotalen van de begroting 2004 die vóór 15 november 2003 aangeleverd zullen worden. Voor wat betreft de levering van de gemeentelijke begrotingscijfers over 2004 zal het CBS eenmalig gebruik maken van spreadsheets die per e-mail verstuurd worden aan de gemeenten. Het CBS verstrekt in augustus nadere informatie via een brief aan alle gemeenten. Voor de provincies geldt dat zij geen aparte begrotingscijfers over 2004 elektronisch aan het CBS hoeven te verstrekken; de papieren financiële begrotingen volstaan.

Kwartaalcijfers

Voor wat betreft de kwartaalgegevens wordt gevraagd naar cumulatieve waarden van de posten over de kwartalen die de werkelijke ontwikkelingen weergeven, opdat voorkomen wordt dat veel naboekingen in een zogenoemd vijfde kwartaal opgenomen moeten worden. De oplevering die het CBS bijvoorbeeld aan het einde van het tweede kwartaal ontvangt, betreft dus de totalen tot en met het tweede kwartaal.

Overgangsregeling informatie

Zoals beschreven wordt in paragraaf 6.2 is voor het begrotings- en rekeningenjaar 2004 een overgangsregeling van kracht. Provincies en gemeenten die daar gebruik van maken, kunnen hun rapportages opstellen volgens de functionele en categoriale indeling van het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995. Ingeval een provincie of gemeente de oude comptabiliteitsvoorschriften hanteert, kunnen de gegevens alleen geleverd worden via de alternatieve methode, namelijk Excel-spreadsheets die geconverteerd worden naar platte tekst.

Schriftelijke verklaring gedeputeerden en college

Het BBV stelt dat de gedeputeerden en het college verplicht zijn een verklaring over de betrouwbaarheid van de gegevens te sturen naar het CBS. Pas als de gegevens daadwerkelijk geleverd zijn èn de schriftelijke verklaring van het college is ontvangen, zal het CBS de gegevensverstrekking als ontvangen beschouwen. Het CBS streeft ernaar binnen twee weken elke provincie en gemeente terug te rapporteren over de levering. Implausibele uitkomsten zullen dan bij die gelegenheid worden gemeld.

Samenvatting aanlevering gegevens aan CBS

De belangrijkste punten voor de aanlevering van de gegevens aan het CBS zijn in figuur 1 schematisch opgenomen.

Figuur 1. Aanlevering gegevens (gemeenten)

1. Begroting 2004 via Excel spreadsheets /diskette
2. Kwartalen en rekening 2004

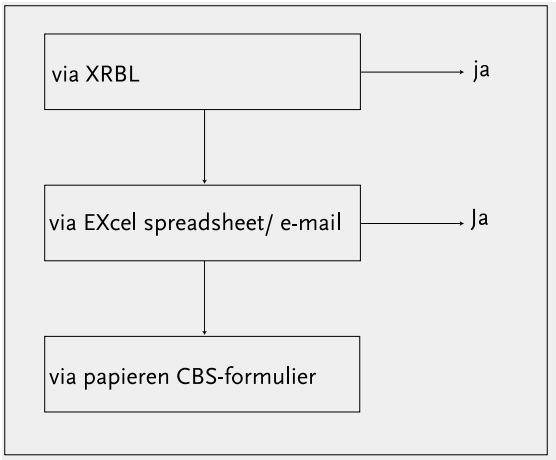

2.5 Aanleveren informatie aan de toezichthouders

De modellen voor de aanlevering van de informatie aan de toezichthouders zijn opgenomen in bijlage 4. Deze modellen staan ook op de website van het CBS. Het CBS zal overigens de provincies en de gemeenten niet ondersteunen bij deze modellen. De betrokken toezichthouders zullen de provincies en gemeenten nog afzonderlijk verder informeren op welke wijze de informatie aangeleverd dient te worden.

3 Kwaliteitsborging Iv3

3.1 Inleiding

De kwaliteit van de Iv3 op basis van de functionele en categoriale indeling volgens de Comptabiliteitsvoorschriften 1995 is van veel provincies en gemeenten van onvoldoende kwaliteit. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de praktijk van het CBS, de toezichthouders en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit is een bezwaar voor een goed onderhoud van het verdeelsysteem van het provinciefonds en het gemeentefonds. Nu met ingang van 2004 de inhoud en de vorm van de Iv3 verandert, is deze verandering mede aangegrepen om de kwaliteit op een vereist peil te brengen en dit peil te handhaven. Dit hoofdstuk gaat specifiek in op de maatregelen en activiteiten die ook al zijn genoemd in het Besluit begroting en verantwoording en de Ministeriële regeling informatie aan derden van 6 februari 2003.

3.2 Kwaliteitslag Iv3

Voor de verbetering en het op een hoger peil brengen en houden van de Iv3 zijn met name een drietal activiteiten van belang. De eerste is dat de gedeputeerden en het college bij de informatie die verstrekt wordt, een verklaring dienen te geven dat deze juist is. Deze betrouwbaarheidsverklaring moet bij de begroting, bij elke levering van kwartaalcijfers en bij de levering van de jaarrealisaties (rekening) worden meegestuurd. De tweede is dat het CBS in samenwerking met de toezichthouder een plausibliteitstoets op de verstrekte informatie uitvoert. Dat gebeurt zowel voor de jaarlijkse begrotingscijfers als voor de realisatiecijfers per kwartaal en per jaar. In dit verband kan een wijziging van de Provinciewet en de Gemeentewet genoemd worden die onlangs is aangenomen (zie Staatsblad 2003, nr 314). Deze houdt in dat de toezichthouder een verantwoord niveau van Iv3 kan afdwingen indien deze naar het oordeel van de toezichthouder onvoldoende is[1]. De derde is dat voor de Iv3 die is gebaseerd op de rekening over het jaar 2004 geldt dat de verklaring van het college bij deze Iv3 is voorzien van een verklaring van een accountant. Deze verklaring houdt in dat de gegevens van de Iv3 juist en betrouwbaar zijn, cq voldoen aan de eisen die in paragraaf 4.4 en 5.4 worden gesteld.
De verklaring van de accountant is vooral te zien als een borging voor de provincies en de gemeenten en de betrokken andere partijen dat er in 2004 een goede basis ontstaat voor de Iv3. De reguliere verklaringen van de gedeputeerden en van het college en de plausibiliteitstoetsen van het CBS in samenwerking met de toezichthouders in latere jaren dienen dan zorg te dragen dat de Iv3 aan de vereiste kwaliteit blìjft voldoen. In bijlage 1 en 2 zijn modelverklaringen opgenomen voor de verklaringen van de gedeputeerden en het college en voor de verklaring van de accountant.
Artikel 72, lid 5 van het BBV geeft aan dat in latere jaren bij belangrijke wijzigingen in de administratie eveneens een verklaring van een accountant gevraagd kàn worden. Onder belangrijke wijzigingen is bijvoorbeeld te verstaan dat in overwegende mate producten zodanig geherdefinieerd worden dat daardoor de relaties naar de functies eveneens een herziening behoeven. Of wanneer er ingrijpende reorganisaties hebben plaatsgevonden die er toe hebben geleid dat belangrijke producten onder de verantwoordelijkheid van een andere organisatieonderdeel komen te vallen.

Een norm voor de Iv3 ligt besloten in de plausibiliteitstoets. Deze stelt (impliciet) kwaliteitseisen waaraan de Iv3 moet voldoen. Daarnaast is het controle-programma dat de accountant hanteert voor zijn verklaring een tweede norm voor het kwaliteitsniveau van de Iv3. Het ligt zodoende in de rede dat de gedeputeerden en het college bij het opstellen van de eigen verklaringen uitgaan van de eisen van de plausibiliteitstoets en van de eisen die voortvloeien uit de controle-aanpak die de accountant voor zijn verklaring heeft gehanteerd. Een dergelijke aanpak kan ter ondersteuning dienen van de verklaring van de gedeputeerden en het college. Hoofdstuk 4 en 5 gaan achtereenvolgens in op de plausibiliteitstoets en de accountantsverklaring.

3.3 Iv3-systemen

De Iv3 krijgt met ingang van 2004 een andere inhoud en een andere vorm. Daartoe moet een Iv3-systeem opgezet worden dat de Iv3 kan genereren zoals opgenomen in tabel 1. Daarbij is het van belang om een onderscheid te maken tussen het systeem en de werking ervan.

Bij het systeem gaat het met name om de administratieve organisatie en de administratieve systemen, waarbij de normen zoals die voortvloeien uit de plausibiliteitstoets en de controle-activiteiten die de accountant voor zijn verklaring over het jaar 2004 hanteert, basiselementen zijn. Een en ander zal bij een provincie en een gemeente zijn neerslag moeten vinden in het Handboek administratieve organisatie en interne controle.
Bij de werking gaat het erom dat het systeem ook daadwerkelijk de juiste gegevens oplevert. Van belang daarbij is dat de boekingen juist zijn en de organisatie zich het systeem eigen heeft gemaakt.

Een goed Iv3-systeem is met name om twee redenen cruciaal. Ten eerste, pas bij een goed werkend systeem is de noodzakelijke voorwaarde geschapen voor structureel goede Iv3. Ten tweede brengt een goed systeem lagere kosten met zich mee. Het opzetten van het Iv3-systeem zal weliswaar in het begin extra werkzaamheden met zich meebrengen, maar wanneer er sprake is van een adequaat systeem zullen de kosten voor onderhoud, (interne) controle en voor het genereren van de Iv3 (aanzienlijk) lager zijn dan bij een gebrekkig systeem.

Het belang van een goed Iv3-systeem brengt met zich mee dat de accountant bij zijn controle die nodig is voor de verklaring over de Iv3, aandacht besteedt aan het systeem en daarover rapporteert in zijn bevindingen bij de verklaring. In paragraaf 5.4 wordt daar nader op ingegaan.

4 De plausibiliteitstoets

4.1 Inleiding

In paragraaf 3.2 zijn een aantal maatregelen genoemd die de kwaliteit van de Iv3 moeten verbeteren. Een structurele maatregel die de kwaliteit van de Iv3 moet ondersteunen is de plausibiliteitstoets die het CBS op de Iv3 zal toepassen. Deze toets heeft betrekking op de begroting, de kwartaalcijfers en rekeningcijfers. Daarbij valt het accent op de kwartaalcijfers en de rekeningcijfers hetgeen vooral te maken heeft met de eisen van de EU. In dit hoofdstuk worden de achtergronden, kwaliteitseisen en controletoetsen behandeld. Allereerst wordt ingegaan op de macro-eisen die de EU stelt. Vervolgens komt de afleiding van deze vereisten in de vorm van toetsgrootheden voor de provincies en de gemeenten aan de orde. De website van het CBS, www.cbs.nl/kredo, geeft uitgebreide informatie over de plausibiliteitstoets.

4.2 Achtergrond controles op informatie voor Europa

Het BBV, artikel 72, lid 4 en artikel 74, lid 3 voorziet in een toets op de plausibiliteit van de informatie in de verdelingsmatrix en de balansoverzichten die de provincies en de gemeenten per kwartaal en per jaar aan het CBS toezenden. Het CBS voert die toets uit en stuurt de resultaten daarvan binnen 2 weken aan de gedeputeerde staten dan wel aan het college. Implausibele uitkomsten zullen bij die gelegenheid worden gemeld.

De plausibiliteitstoets is afgeleid van de macro-kwaliteitseisen die de Europese Unie aan de rapportages over de decentrale overheden stelt. Als de informatie van gemeenten en provincies binnen de marges van de plausibiliteitstoets blijft, is het CBS in staat om aan de Europese eisen op dit gebied te voldoen. Daarnaast zal de toets fouten in de functionele indeling kunnen signaleren.

De macro-kwaliteitseisen van de Europese Unie die verwerkt zijn in de plausibiliteitstoets gelden voor het totaal van alle decentrale overheden samen en betreffen in volgorde van belang de volgende toetspunten:

1. De waarde van het saldo van de niet-financieringstransacties, het zogenoemde EMU-saldo.
2. De consistentie binnen de rapportage: het saldo van de Iv3 categorieën 1 t/m 4 is gelijk (eigenlijk tegengesteld) aan het saldo van de Iv3-categorieën 5. De financierings-transacties moeten aansluiten op standen van vorderingen en schulden.
3. De vergelijking van jaarcijfers en overeenkomstige kwartaalcijfers per transactiecategorie.
4. De waarde van de schuld.
5. Het gecumuleerde vierde kwartaalcijfers sluit aan op de latere rekeningcijfers.
6. Het niveau van de kwartaal- en jaarcijfers per transactiecategorie.

In het voorbeeld in bijlage 3 zijn ter illustratie enkele toetspunten opgenomen.

4.3 Beschrijving van de Europese kwaliteitseisen

De zes criteria die hierboven zijn genoemd worden hierna toegelicht. De gekwantificeerde invulling (de tolerantiegrenzen) gelden zowel de gemeenten als de provincies tenzij voor de provincies anders is vermeld. De toelichting bestaat eerst uit een korte beschrijving van het beleidsmatig belang van de cijfers en vervolgens een concrete formulering van de betrouwbaarheidsmarge voor de totaalcijfers die het CBS aan Europa moet opleveren.

1. EMU-saldo

Het EMU-saldo is een sleutelgrootheid voor het Europese beleid. Aan het teken (tekort dan wel overschot), het niveau (grenswaarde voor de gehele overheid van -3% van het BBP) en de richting van de ontwikkeling (verslechterend dan wel verbeterend) wordt grote politieke betekenis gehecht en er worden belangrijke beleidsmatige gevolgen aan verbonden.

Tolerantiemarge

Het EMU-saldo is een saldogrootheid van uitgaven en inkomsten (het saldo van de Iv3-categorieën 1 t/m 4). De tolerantiemarge voor de diverse overheden wordt uitgedrukt a ls een percentage van het Bruto Binnenlands Product. Voor het totaal van alle gemeenten tezamen komt dit neer op een marge van maximaal plus en min € 200 mln. rond het saldo. Voor de provincies als groep geldt een marge van plus en min € 15 mln.

2. Consistentie binnen de rapportage

Het Europese rapportagestelsel hanteert het systeem van dubbel boekhouden. Elke transactie heeft een tegenhanger in termen van vorderingen of schulden. Dit betekent minimaal dat het saldo van de niet-financiële transacties gelijk is (met tegengesteld teken) aan het saldo van de financiële transacties. Met andere woorden, het saldo van de Iv3-categorieën 1 t/m 4 is gelijk aan het saldo van de Iv3-categorieën 5. Een verschil wijst op het incompleet zijn van het beeld.

Tolerantiemarge

Conceptueel moet de aansluiting perfect zijn, dus een verschil van nul. Een beperkte afwijking is acceptabel, in de orde van plus en min € 50 mln. voor alle gemeenten samen en plus en min € 5 mln. voor de provincies.

3. Vergelijking in de tijd

De Europese rapportages worden vooral gebruikt voor de beleidsmatige beoordeling van de economische ontwikkelingen. Bij de interpretatie hiervan wordt scherp gelet op de ontwikkeling van de afzonderlijke transactiecategorieën. Van belang is of conjuncturele invloeden bepalend zijn (zoals sociale uitkeringen, belastingen) of structurele (zoals rente). Voor het beleid wordt de invloed van investeringsuitgaven en grondaankopen anders beoordeeld dan die van lopende uitgaven. Om een dergelijke analyse te kunnen maken, moet de vergelijking van bijvoorbeeld het eerste kwartaal van 2005 met het eerste kwartaal van 2004 (of van het jaar 2005 met het jaar 2004) zinvol zijn. Dit houdt in dat de cijfers de werkelijke ontwikkelingen moeten weergeven en niet bepaald mogen zijn door wijzigingen in codering of door een inconsistente toedeling aan perioden.

Tolerantiemarge

Als tolerantiegrens geldt een marge van 0,2 %-punt rond het percentage dat uit de rapportages volgt. Stel de categorie lonen stijgt van het eerste kwartaal 2004 naar het eerste kwartaal 2005 met 3,8 % volgens de rapportage. De tolerantiemarge van 0,2 %-punt houdt in dat de werkelijke stijging minimaal 3,6% en maximaal 4,0% mag zijn.

4. Waarde van de schuld

Naast het EMU-saldo is de EMU-schuld het tweede kengetal uit het Verdrag van Maastricht voor de overheidsfinanciën. Het werkelijke niveau wordt afgezet tegen de norm (plafond) van 60% van het Bruto Binnenlands Product.

Tolerantiemarge

Voor de meting van de schuld van de decentrale overheden (balanswaarden) is een tolerantiemarge voor alle gemeenten acceptabel van ongeveer € 400 mln. Voor de provincies is dat € 30 mln.

5. Aansluiting kwartaalcijfers op jaarcijfers

De Europese verplichting om kwartaalcijfers te leveren is opgelegd omdat de beleidsmakers als de Europese Commissie, de Raad van Europese ministers en de Europese Centrale Bank niet op jaarcijfers willen wachten om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de economie in het algemeen en van de overheidsfinanciën in het bijzonder. Deze beleidsmakers willen inzicht in de korte termijn-ontwikkelingen om snel in te kunnen grijpen met maatregelen. Dit betekent dat de kwartaalcijfers ook de werkelijke ontwikkelingen in de betreffende kwartalen moeten weergeven. Dit houdt in dat bij het beschikbaar komen van de cijfers over het vierde kwartaal inzicht verkregen is in de uitkomsten van het jaar (som van de vier kwartalen). De later beschikbare jaaruitkomsten op basis van de jaarrekening mogen niet te veel verschillen met de uitkomsten van het (gecumuleerde) vierde kwartaal. Enige bijstelling is uiteraard mogelijk. Er komt ernstige kritiek als daarentegen de kwartaalcijfers de beleidsmaker op het verkeerde been gezet hebben.

Tolerantiemarge

Als tolerantiemarge geldt een percentage rond elke categorie van de Europese rapportage van 1%. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij een jaarloonsom van de gemeenten van € 9 mld. de som van de vier kwar-talen moet uitkomen tussen € 8,91 en € 9,09 mld.

6. Niveau per EU-variabele

Voor elke EU-variabele geldt in aanvulling op de voorgaande eisen dat vanzelfsprekend ook aan het niveau van de uitkomsten zelf nauwkeurigheidseisen gesteld worden. Het bedrag van de betaalde lonen moet bijvoorbeeld overeenstemmen met de verdiensten van de ambtenaren, de betaalde rente moet gelijk zijn aan de ontvangen rente van de geldgevers, de waarde van de ingekochte goederen moet overeenkomen met de geleverde goederen en diensten door producenten en handel.

Tolerantiemarge

Voor de tolerantiemarge wordt aangesloten op de normen van de accountant.

4.4 Plausibiliteitscontroles op verdelingsmatrix en overzichten balansstanden

In de voorgaande paragraaf is omschreven welke nauwkeurigheidseisen door Europa gesteld worden aan de Nederlandse rapportage voor het totaal van de decentrale overheden. Er zijn in paragraaf 4.2 en 4.3 zes toetspunten genoemd. Aan de eisen op deze zes gebieden moet tegelijkertijd worden voldaan.

De operationalisering van de zes toetsgrootheden van het macro-niveau naar het micro-niveau van de provincies en gemeenten kent een drietal stappen. De eerste stap is de doorvertaling van de normen voor het totaal naar normen voor een individuele gemeente. De tweede stap is om de normen voor de EU-variabelen te vertalen naar normen voor Iv3-variabelen. De derde stap betreft het bepalen van de controles die nodig zijn om te toetsen of daadwerkelijk aan de kwaliteitseisen wordt voldaan.De gekwantificeerde invulling (de tolerantiegrenzen) daarvan gelden zowel de gemeenten als de provincies, tenzij voor de provincies anders is vermeld. Meer specifiek is een en ander als volgt toe te lichten

Stap 1. Van totaal gemeenten naar een individuele gemeente

Volgens de statistische theorie zijn tolerantiemarges voor een groep te vertalen naar (relatief) ruimere marges voor de individuele leden van de groep. Voor de gemeenten gelden daarbij nog als bijzondere omstandigheden dat fouten niet volstrekt willekeurig zijn en gemeenten in grootte verschillen.

Uiteindelijk komen de tolerantiemarges op macro-niveau van paragraaf 4.3 voor individuele gemeenten neer op de volgende marges die het CBS bij de plausibiliteitstoets hanteert (deze marges gelden ook voor de provincies, tenzij anders vermeld):

Emu-saldo
20 mln euro voor de grootste 4 gemeenten,
8 mln euro voor de andere gemeenten met meer dan 100.000 inwoners,
4 mln euro voor gemeenten tussen 50.000 en 100.000 inwoners,
2 mln euro voor gemeenten tussen 20.000 en 50.000 inwoners,
0,8 mln euro voor gemeenten met minder dan 20.000 inwoners.
Voor de individuele provincie geldt een tolerantienorm van € 4 mln[2].

Aansluiting financieel - niet financieel:
Het verschil mag maximaal 1% zijn van het totaal van de uitgaven.

Vergelijking in de tijd:
0,2 %-punt rond het percentage dat uit de rapportages volgt.

Schuld:
Verdubbeling van de bedragen genoemd onder Emu-saldo.

Aansluiting kwartaal jaar
Rond elke categorie van de Europese rapportage een marge van plus en min 1%.

Niveau per EU-variabele
Er wordt hier geen expliciete norm gegeven. Voor de toetsing op de EU-variabele wordt namelijk aangesloten op de normen van de accountantscontrole gebruikelijk zijn. De accountant bepaalt daarmee in de praktijk de norm, namelijk wat deze voor dit soort variabelen aan fouten en onzekerheden in zijn reguliere controle-programma aanvaardbaar acht.

Signaal tolerantiemarges
Over het gebruik van de tolerantiemarges die hierboven zijn genoemd, is nog het volgende op te merken. Indien het CBS constateert dat bij een gemeente of een provincie (een) tolerantiemarge(s) zijn overschreden, zal dat een signaal zijn voor het CBS om contact op te nemen met de betrokken overheid, met name om te bepalen wat de oorzaken zijn.

Stap 2. Vertaling EU-variabelen naar Iv3-variabelen
In bijlage 3 zijn ter illustratie de desbetreffende variabelen zoals benoemd in de Iv3 gerubriceerd naar de EU-variabelen. Hierdoor ontstaat inzicht van de betekenis van enkele belangrijke EU-toetspunten voor de rekening van de provincies en gemeenten.

Stap 3. Feitelijke plausibliteitstoetsen
De tolerantiemarges die hierboven zijn gespecificeerd zijn indicatief voor de nauwkeurigheidseisen die aan de uitkomsten van individuele gemeenten en provincies gesteld moeten worden. Zij geven aan welk detailniveau en welke marges van belang zijn voor de inbreng van de coderingen in het administratieve systeem en bij de toepassing in de praktijk. Er zijn twee mogelijkheden om te toetsen of aan de nauwkeurigheidseisen wordt voldaan. In de eerste plaats door onderzoek van het systeem dat voor de administratie is opgezet en aanvullend door steekproefsgewijs individuele boekingen volledig na te lopen. Deze aanpak

wordt door de accountant gevolgd. Een tweede toetsvorm bestaat uit het analyseren van de uitkomsten die het systeem oplevert, de toegezonden verdelingsmatrices en overzichten van de balansstanden. Deze aanpak wordt door het CBS gevolgd. Deze toets op plausibilteit is globaler dan de accountantscontrole. Individuele boekingen blijven geheel buiten beeld.
De toets levert alleen inzicht in de omvangrijke fouten en onwaarschijnlijkheden. Hierna wordt omschreven welke plausibilteitstoetsen door het CBS zullen worden uitgevoerd.
Op de website van het CBS, www.cbs.nl/kredo, worden de toetsen met formules en al uitgeschreven. Daar-door zijn ze voor ieder toegankelijk. Hieronder zijn alleen de hoofdlijnen geschetst.

Toetsen per kwartaal

Het CBS zal bij de kwartaaltoetsen met name ook letten of de kwartaalcijfers de werkelijke ontwikkelingen weergeven. De kwartaalgegevens zijn cumulatief. Tussen het vierde kwartaal waarvan de cijfers voor 1 februari moeten zijn aangeleverd en de jaarcijfers die voor 15 juli opgezonden worden, mogen zodoende geen grote verschillen zijn. Een zogenoemd 5e kwartaal die veel gemeenten hanteren en waarbij bijvoorbeeld in een keer de lonen voor het gehele jaar geboekt worden, is niet meer mogelijk.
Bij de toetsing van de kwartaalgegevens gaat het meer specifiek ondermeer om de volgende punten.

1 Vergelijken van het saldo van de Iv3-categorieën 1 t/m 4 met het saldo van de Iv3-categorieën 5 (voor het totaal per gemeente).
2 Vergelijken of de overboekingen lasten/uitgaven gelijk zijn aan de overboekingen baten/inkomsten.
3 Nagaan of de vorderingen en schulden aansluiten op de standen van de balansoverzichten en op de transacties van de verdelingsmatrix.
4 Nagaan of gegevens uit deeladministraties zijn verwerkt (lonen, belastingen, bijstand): aannemelijkheid van het kwartaalbedrag in relatie tot een voorgaand jaarbedrag.
5 Vergelijken kwartaal met overeenkomstig kwartaal voorgaand(e) jaar (jaren) per EU-variabele: aannemelijke mutaties, ook van het EMU-saldo en de standen van vorderingen en schulden.
6 Vergelijken van verschillen tussen som van de vier kwartalen en het later beschikbaar komende jaarcijfer.
7 Nagaan van de aannemelijkheid om witte cellen niet en grijze cellen[3] van de verdelingsmatrix wel in te vullen.
8 Nagaan of posten voorkomen die normaal behoren voor te komen (functies en balansmutaties) en met een aannemelijke waarde, zoals belastingen.
9 Nagaan of rapportage correct is voor wat betreft verschillen tussen boekwaarde en gerealiseerde waarde (boekwinst of -verlies).
10 Nagaan van de juiste categorie-codering van sommige lasten/uitgaven en baten/inkomsten aan de hand van de regelaanduiding van de matrix (functies en balansmutaties).
11 Nagaan van de aannemelijkheid van niveau of mutatie voor een gemeente door vergelijking met andere gemeenten in dezelfde periode.
12 Vergelijken van kengetallen als: verhouding rente tot rentedragende schuld, loonaandeel in de exploitatie-uitgaven.

Toetsen Iv3 bij jaarrekening en begroting

Bij het toetsen van de Iv3 bij de jaarrekening komen dezelfde punten aan de orde als bij de kwartaaltoetsen. Daarbij wordt nu eveneens gebruik gemaakt van de beschikbaar gekomen informatie over de lasten en baten, het resultaat en de omvang van de reserves en voorzieningen.

Aanvullende toetspunten zijn dan bijvoorbeeld:

1 De aannemelijkheid van verhouding van baten tot lasten per functie.
2 Het voorkomen van bepaalde functies.
3 De omvang van bepaalde functies.

Deze drie toetspunten worden ook toegepast op de plausibiliteitstoets bij de Iv3 voor de begrotingscijfers.

4.5 Conclusie

Door de EU-eisen komen toetspunten in zicht die buiten het bereik liggen van de accountantscontrole. Het is niet mogelijk om deze toetspunten te vertalen in termen van een aanpassing van de tolerantiemarge (1%) en betrouwbaarheid (95%) van het accountants-onderzoek. Daarom ligt het accent bij het accountantsoordeel op de opzet van het administratieve systeem. De kwaliteit van de EU-rapportages wordt gevolgd door, startend met een positief oordeel van de accountant, de verdelingsmatrix en de overzichten van de balansstanden te onderwerpen aan de globale plausibiliteitstoets.

5 De Iv3-verklaring van de accountant

5.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is ingegaan op de plausibiliteitstoets. In artikel 72, lid 5, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is aangegeven dat over de Iv3 die gebaseerd is op de jaarrekening 2004 een verklaring van een accountant nodig is. De plausibiliteitstoets en de accountantscontrole beogen beide een kwaliteitsverbetering van de Iv3 en vertonen een bepaalde overlap, maar hebben een verschillende invalshoek. De accountant controleert in de kern of er een deugdelijk administratief systeem is op-gezet dat de informatie voor derden moet genereren en toetst éénmalig de jaaruitkomsten van de werking van dat systeem. De accountant beoordeelt geen ontwikkelingen (in de tijd) en bekijkt niet of uitkomsten – bijvoorbeeld in vergelijking met andere provincies/gemeenten – logisch zijn. De plausibiliteitstoets van het CBS is direct gericht op de Europese kwaliteitseisen.
Het CBS zal de gemeenten in de loop van 2004 gaan rapporteren over de plausibiliteitstoets. Het ligt overigens in de rede dat de accountant bij zijn activiteiten gebruik maakt van de uitkomsten van die plausibiliteitstoetsen.

In dit hoofdstuk wordt met name ingegaan op de reikwijdte en inhoud van de verklaring van de accountant. Naar voren zal komen dat er gestreefd is naar een zo nauw mogelijke aansluiting bij de reguliere controle-activiteiten die de accountant uitvoert voor de accountantsverklaring bij de jaarlijkse rekening van de provincie en gemeente. De modelverklaring van de accountant die in bijlage 2 is opgenomen, geeft in feite een korte samenvatting van de aard en inhoud van de controle van de accountant.

5.2 De reikwijdte van de Iv3 verklaring van de accountant

Tabel 2 geeft een schematisch overzicht van de onderdelen van de Iv3 die van belang zijn voor de Iv3 verklaring van de account.

Tabel 2. Reikwijdte en onderdelen Iv3 verklaring accountant, zie ook BBV artikel 72, lid 5.

Onderdeel		Conversie/toetsonderdelen
1. Conversietabel programma's-producten (Productenrealisatie 2004)		toedeling van de baten en lasten naar de producten
2. Verdelingsmatrix realisatie 2004	2.1 functionele indeling	toedeling van de baten en lasten naar de functies
	2.2 categoriale indeling	toedeling van de baten en lasten naar de categorieën

De verklaring van de accountant over de betrouwbaarheid van de cijfers zal uit twee onderdelen bestaan. De eerste betreft de Conversietabel programma's-producten 2004 en de tweede de verdelingsmatrix over de realisatie 2004.

5.3 De verklaring bij de conversietabel producten

De verklaring op dit onderdeel heeft betrekking op de controle - gegeven de productindeling over de programma's - of de baten en lasten van de producten juist geboekt zijn en tevens of het totaal van de baten en de lasten van de producten gelijk is aan het totaal van de baten en lasten van de programma's. Uitgaande van de praktijk die nu ontstaat bij de controle-activiteiten voor de programmarekening zal de accountant in de praktijk bij de reguliere controle-activiteiten voor de verklaring bij de jaarrekening een toets uitvoert op de boekingen van de baten en lasten van de producten. Opvallende onregelmatigheden zullen daarbij naar voren komen en reden zijn daarover te rapporteren. De Iv3-verklaring van de accountant op dit onderdeel bestaat er uit dat deze bij zijn verklaring een onderdeel bevindingen opneemt over de productenrealisatie, indien er bij de reguliere controle-activiteiten voor de jaarlijkse verklaring bij de rekening opvallende onregelmatigheden zijn geconstateerd bij de boeking van de baten en lasten naar de producten. In voorkomende gevallen zal dit een signaal kunnen zijn voor onderzoek door de accountant en zullen dergelijke onvolkomenheden meewegen bij het oordeel van de accountant.

5.4 De verklaring bij de verdelingsmatrix

De verklaring bij de verdeelmatrix kent twee onderdelen, de toedeling van de baten en lasten naar de functies en naar de categorieën.

De functies
Het object van controle is of de boekingen van de baten en lasten op de functies juist zijn. De aard van het gebruik van de gegevens van de functionele indeling, met name voor het onderhoud van het verdeelstelsel van het provinciefonds en het gemeentefonds, brengt de volgende tolerantiemarge per hoofdfunctie met zich mee: de som van de foutboekingen van de baten en lasten in euro's en de som van de onzekerheden over de juistheid van de boekingen van de baten en lasten in euro's bedragen niet meer dan achtereenvolgens plus en min 5% en 5% van het totaal van de lasten van de desbetreffende hoofdfunctie over 2004 (omvangsbasis).

De categorieën
In paragraaf 4.3 en 4.4 is ingegaan op de plausibiliteitstoets. Deze toets richt zich met name op een zestal toetspunten (zie paragraaf 3.2 en 3.3). De verklaring van de accountant heeft betrekking op drie onderdelen daarvan (met tussen haakjes achtereenvolgens de tolerantie-marges voor de provincies en gemeenten als collectiviteit), te weten:

- emu-saldo (plus/min € 15 mln en € 200 mln. rond het saldo);
- aansluiting financieel – niet financieel (plus/min € 5 mln en € 50 mln,);
- schuld (plus/min €30 en € 400 mln. rond het totaal).

De verklaring
Kern van de verklaring is dat de accountant aangeeft dat de gegevens van de verdelingsmatrix (de functies en de categorieën) geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Deze circulaire geeft daartoe geen aparte, expliciete goedkeuringstolerantie op provinciaal en gemeentelijk niveau, wèl een impliciete goedkeuringstolerantie.

Uit onderzoek komt het volgende naar voren. De provincies en gemeenten blijven als collectiviteit binnen de tolerantiemarges voor de hoofdfuncties en binnen de hierboven genoemde drie macro-tolerantiegrenzen voor de categorieën indien de steekproeven die de

accountant bij de individuele provincie en gemeente toepast om - in het kader van de reguliere controle voor de jaarlijkse verklaring - te controleren of de baten en lasten juist geboekt zijn op de programma's en de producten, tevens gebruikt worden voor het nagaan of de baten en lasten goed geboekt zijn op de hoofdfuncties en de categorieën.
In de praktijk zal de accountant overigens wel moeten bepalen of op een enkel punt de reguliere controle-aanpak voor de rekening aanpassing behoeft voor de Iv3-verklaring. Bij de steekproeven bijvoorbeeld zal bezien moeten worden of het aantal boekingen voor de categorieën en hoofdfuncties voldoende is om een gelijkwaardige uitspraak te kunnen doen als over de juiste toedeling van de baten en lasten over de programma's en functies. Een en ander kan betekenen dat er in enkele gevallen aanvullende controle-activiteiten nodig zijn.

Verslag van bevindingen

De verklaring van de accountant is er voor bedoeld aan te geven dat de gegevens van de conversietabel programma's-producten en de verdeelmatrix een betrouwbaar beeld geven. De accountant beoordeelt daartoe mede en vooral of er een deugdelijk administratief systeem is opgezet dat de informatie voor derden moet genereren – in paragraaf 3.3 is ingegaan op het belang van een goed Iv3-systeem. De accountant zal in het licht hiervan controle-activiteiten ondernemen die betrekking hebben op de opzet, kwaliteit en werking van het systeem. Hoewel een dergelijke systeemtoets op zìch geen criterium is voor een positieve verklaring van de accountant, is het evenwel noodzakelijk dat de accountant bij zijn verklaring expliciet de kwaliteit en de werking van het systeem aan de orde stelt. Dit ook mede met het oog op de verklaringen die gedeputeerde staten en het college vanaf 2004 regulier moeten geven over de kwaliteit van de Iv3.

De accountant maakt dan melding in zijn verslag van bevindingen indien er ter zake van het Iv3-systeem onvoldoende aandacht is besteed aan:

- De Iv3 in het handboek administratieve organisatie en interne controle;
- Het beheer van rekeningnummers met daaraan gekoppeld de indeling naar categorieën;
- Het beheer van het toedelen van producten naar functies;
- De interne controle op de gemaakte boekingen;
- Het planning- en controlesystemen van de Iv3.

6 Overgangsregime

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op signalen dat gemeenten de nieuw vereiste Iv3 nog niet zullen kunnen leveren over het jaar 2004. In overleg met de VNG, het CBS en de toezichthouders is voor die gemeenten een overgangsregime getroffen dat ook van toepassing is voor de provincies.

6.2 Overgangsregime accountantsverklaring

Het Besluit begroting en verantwoording geeft aan dat de Iv3-verklaring van de accountant over het jaar 2004 gaat. Er zijn signalen dat provincies en gemeenten hun systemen voor het begrotingsjaar 2004 niet op tijd (hebben) kunnen aanpassen voor de nieuwe functionele en categoriale indeling volgens de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003. Om aan die groep provincies en gemeenten tegemoet te komen en opdat provincies en gemeenten zoveel als mogelijk een eigen traject kunnen volgen, is na overleg met de VNG, het CBS en de toezichthouders een overgangsregeling getroffen. Daarbij is er van uitgegaan, zoals al eerder aangegeven is, dat de accountant voor zijn verklaring controle-activiteiten onderneemt die betrekking hebben op de opzet, kwaliteit en werking van het systeem en een toetsing uitvoert op de cijfermatige uitkomsten.

De overgangsregeling die van toepassing is voor de provincies en gemeenten, houdt het volgende in.
Een provincie of een gemeente kan kiezen of de verklaring van de accountant de cijfers betreft van de verdelingsmatrix op basis van de rekening 2004 of de cijfers van de verdelingsmatrix van het eerste kwartaal 2005. In beide gevallen zal de accountant ook de systeemtoets uitvoeren. De accountant zal bij een controle over het eerste kwartaal tevens nagaan of de gegevens ook de werkelijke ontwikkelingen weergeven. Indien een gemeente of een provincies bijvoorbeeld werkt met een (omvangrijk) zogenoemd vijfde kwartaal voor de loonkosten, zullen de cijfers over het eerste kwartaal als regel de feitelijk ontwikkeling onvoldoende weergeven, doordat de cijfers voor de loonkosten de lasten voor de lonen onderschatten.

De gedeputeerden en het college dienen volgens het BBV voor 15 juli 2005 de Iv3-verklaring van de accountant over de jaarcijfers 2004 naar het CBS en de toezichthouder te sturen. In de praktijk kan dat 1 juni 2005 zijn voor zowel de verklaring over het jaar 2004 als over het eerste kwartaal van 2005. De provincies en gemeenten worden verzocht van deze laatste datum uit te gaan. Deze datum is mogelijk omdat in de praktijk de accountant op 1 juni feitelijk al zijn goedkeuring heeft gegeven over de rekening en de desbetreffende controle activiteiten ook de basis vormen voor de Iv3-verklaring. Daarnaast geldt dat de desbetreffende cijfers van het eerste kwartaal volgens het BBV binnen een maand opgezonden moeten zijn. Verder hoeft de onderhavige verklaring van de accountant niet in provinciale staten of de raad behandeld te worden, zodra de accountant de verklaring heeft gegeven, kan de Iv3 met de verklaring toegezonden worden. De datum van 1 juni heeft voor het CBS voordelen voor het opstellen van de definitieve gegevens voor de EU-statistieken.

Het is mogelijk dat er provincies of gemeenten zijn die 1 juni 2005 geen positieve verklaring van een accountant hebben. In dat geval zal de toezichthouder de provincie of gemeente verzoeken maatregelen te nemen ten einde de kwaliteit van de Iv3 afdoende te verbeteren. In het uiterste geval kan de toezichthouder de vereiste aanpassingen op kosten van de desbetreffende overheid doen doorvoeren, zie de Provinciewet en Gemeentewet achtereenvolgens artikel 190 en artikel 186.

6.3 Overgangsregime verklaring gedeputeerden en college

Het Besluit begroting en verantwoording, artikel 71, 72 en 74, geeft aan dat bij de levering van de begrotingscijfers, kwartaalcijfers en rekeningcijfers (realisaties) de gedeputeerden en het college een betrouwbaarheidsverklaring moeten toevoegen. Zo'n verklaring moet dus voor het eerst worden gegeven over de begrotingscijfers van 2004. In de voorgaande paragraaf komt naar voren dat sommige gemeenten en mogelijk ook provincies in de praktijk nog niet volledig aan de inhoudelijke eisen van de nieuwe Iv3 zullen kunnen voldoen. Dit neemt echter niet weg dat ook deze provincies en gemeenten Iv3-informatie over 2004 zullen moeten aanleveren, zowel op kwartaal- als op jaarbasis. De gedeputeerden en het college zullen ook aan deze leveringen een verklaring moeten toevoegen. Zo nodig tijdelijk en uiterlijk tot en met het vierde kwartaal van 2004 (en/of de jaarrealisaties over 2004) mogen deze provincies en gemeenten hun rapportages baseren op de functionele en categoriale indeling conform de het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995. Zodra een provincie of gemeente in staat is de Iv3 volledig aan te leveren volgens de nieuwe vereisten, dient dat ook direct te gebeuren. Daarmee wordt niet gewacht tot er een verklaring is van de accountant over de Iv3-informatie die er uiterlijk 1 juni 2005 moet zijn. De wijze waarop deze gegevens moeten worden aangeleverd is uitgebreid beschreven in hoofdstuk 2 van deze circulaire.

Voor een optimale duidelijkheid is het nodig dat de gedeputeerden en het college het CBS en de toezichthouder actief informeren over de aard van de Iv3. Dit houdt met name in dat provincies en gemeenten in de verklaring die bij elke datalevering (over de kwartalen van 2004 en het jaar 2004) wordt meegestuurd aangeven of de geleverde Iv3 is gebaseerd op de functionele indeling en de categoriale indeling volgens het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 dan wel volgens Besluit begroting en verantwoording en de Ministeriële regeling informatie aan derden van 6 februari 2003.

7 Vragen en antwoorden over Iv3

7.1 Inleiding

De ministeriële regeling Informatie aan derden van 6 februari 2003 bevat informatie over het vernieuwde kader voor de Iv3 dat vanaf het begrotingsjaar 2004 van kracht wordt. Provincies en gemeenten zijn al aan de slag gegaan met de invoering daarvan. In de prakrijk zijn daarbij vragen gerezen die met name over de nieuwe definities gaan voor de functies en de categorieën. Bijlage 5 bevat deze vragen die tot 1 augustus 2003 zijn binnen gekomen en de antwoorden. Praktisch alle vragen zijn gesteld vanuit een gemeentelijke invalshoek.
Een aantal antwoorden kan niettemin van belang zijn voor de provincies. De vragen en antwoorden komen ook op de website van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
De vragen die betrekking hebben op het onderdeel Iv3 van het BBV die na 1 augustus 2003 binnen komen, zullen niet meer in een (toekomstige) circulaire opgenomen worden, maar rechtstreeks geplaatst worden op de website van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (www.minbzk.nl) en op de website van de commissie BBV (www.commissiebbv.nl). Vragen kunt u blijven sturen, het liefst per e-mail: christine.stjohn@minbzk.nl. Specifieke vragen over de categorieën of over de aanlevering zijn ook te stellen aan het CBS: kredo@cbs.nl.
Op de CBS-website www.cbs.nl/kredo is een vraag- en antwoordrubriekFAQ te vinden.

7.2 Boeken baten en lasten

Ter inleiding van de vragen en antwoorden in bijlage 5 wordt hier voor alle duidelijkheid nog een meer algemene opmerking gemaakt die te maken heeft met de wijze van boeking van een bate of een last die blijkbaar anders dan gebruik kan zijn, slechts aan één functie wordt toegedeeld. Een en ander is als volgt toe te lichten.
Bij het doornemen van de functies komt naar voren dat bij een aantal functies het onderwerp en de betekenis sterk overeen komen. Daarbij komt verder naar voren dat bij zo'n functie zowel de baten als de lasten geboekt worden en bij de vergelijkbare functie alleen de baten. Een voorbeeld zijn de functies 214 en 215. De baten dienen niet 'dubbel' geboekt te worden. In het voorbeeld komen de baten die verband houden met de parkeerbelasting alleen op functie 215 en niet op 214. Vergelijkbare voorbeelden zijn functie 003 en 004 en 722 en 726. De reden voor deze inrichting is de informatiebehoefte van derden, in de onderhavige gevallen een duidelijker onderscheid naar, cq beter inzicht in de eigen inkomsten.

Bijlage 1 Modelverklaringen college

Uit oogpunt van leesbaarheid zijn de modellen in deze bijlage voor een gemeente opgesteld. Vanzelfsprekend kan een provincie deze modellen ook gebruiken. Bij het opstellen van het model is er van uit gegaan dat er het model tegelijk gebruikt kan worden ten behoeve van het CBS en de toezichthouder. Een enkel onderdeel is dan ook alleen maar nodig voor de toezichthouder.

Modelverklaring Iv3 bij begroting

Aan Gedeputeerde staten van pm/ het CBS

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, in het bijzonder artikel 71 en de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 is de vereiste informatie voor de begroting jaar t elektronisch naar u gezonden op pm, onder nummer pm.

De verstrekte informatie geeft naar ons oordeel een getrouw beeld. Daarbij is het volgende van toepassing.

- De toedeling van de baten en lasten over de producten is overeenkomstig de definities van het handboek administratieve organisatie en interne controle van de gemeente[4].
- De functionele indeling van de baten en lasten is overeenkomstig de toelichting in de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003.
- Het totaal van de baten en van de lasten van de begroting is gelijk aan het totaal van de baten en van de lasten op de functies.
- Er is sinds de vorige rapportage informatie voor derden geen belangrijke wijziging doorgevoerd in de organisatie en systemen voor het opstellen van de informatie.[5]

Het college van burgemeester en wethouders,

De burgemeester, De secretaris,

Modelverklaring Iv3 bij rekening jaar t

Aan Gedeputeerde staten van pm/ het CBS

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, in het bijzonder artikel 72 en de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 is de vereiste informatie voor de rekening jaar t elektronisch naar u gezonden op pm, onder nummer pm.

De verstrekte informatie geeft naar ons oordeel een getrouw beeld van de baten en lasten en van de balanspositie. Daarbij is meer in het bijzonder het volgende van toepassing.

- De toedeling van de baten en lasten over de producten is overeenkomstig de definities van het handboek administratieve organisatie en interne controle van de gemeente[6].
- De verdelingsmatrix is opgesteld overeenkomstig het model en de toelichting in de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003. Daarbij geldt dat:
  - de functionele indeling van de baten en lasten is overeenkomstig de toelichting op de functies in de regeling;
  - de categoriale indeling van de baten en lasten is overeenkomstig de toelichting op de categorieën in de regeling;
  - de balansmutaties zijn toegedeeld naar de categorieën overeenkomstig de toelichting op de categorieën in de regeling.
- Het totaal van de baten en van de lasten van de rekening is gelijk aan het totaal van de baten en van de lasten op de functies.
- De opstelling van de functionele indeling, de categoriale indeling, de categoriale indeling van de balansmutaties en van de Verdelingsmatrix op basis van de jaarrekening 2004/op basis van het eerste kwartaal 2005[7] is voorzien van een verklaring van de accountant van de gemeente. De verklaring van de accountant is bijgevoegd.

Het college van burgemeester en wethouders,

De burgemeester, De secretaris,

Modelverklaring Iv3 bij kwartaalrapportage

Aan het CBS

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, in het bijzonder artikel 74 en de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 is de vereiste informatie voor het .. kwartaal van het jaar t elektronisch naar u gezonden op pm, onder nummer.

De verstrekte informatie geeft naar ons oordeel een getrouw beeld van de baten en lasten en de balanspositie. Daarbij is meer in het bijzonder het volgende van toepassing.

– De verdelingsmatrix is opgesteld overeenkomstig het model en de toelichting in de Ministeriële regeling informatie voor derden. Daarbij geldt dat
  - de functionele indeling van de baten en lasten is overeenkomstig de toelichting op de functies in de regeling;
  - de categoriale indeling van de baten en lasten is overeenkomstig de toelichting op de categorieën in de regeling;
  - de balansmutaties zijn toegedeeld naar de categorieën overeenkomstig de toelichting op de categorieën in de regeling;
  - het overzicht van de balansstanden.

Het college van burgemeester en wethouders,

De burgemeester, De secretaris,

Bijlage 2 Modelverklaring accountant Iv3 over 2004

Uit oogpunt van leesbaarheid is het model in deze bijlage voor een gemeente opgesteld. Vanzelfsprekend kan een provincie dit model ook gebruiken.

Aan: het college van ....

Onderwerp: accountantsverklaring ex artikel 72 lid 5 Besluit begroting en verantwoording (informatie voor derden)

Opdracht
In gevolge uw opdracht hebben wij de informatie voor derden bestaande uit (1) de conversietabel producten en (2) de verdelingsmatrix, als bedoeld in artikel 72 lid 1 sub a1 respectievelijk sub b1 van het Besluit begroting en verantwoording (Staatsblad 2003, 27) van de gemeente (gemeentenaam) over het jaar 2004 gecontroleerd. De conversietabel en de verdelingsmatrix zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake deze twee- bijgevoegde en door ons ter identificatie gewaarmerkte - documenten te verstrekken.

Werkzaamheden
Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de conversietabel en de verdelingsmatrix geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Daarbij hebben wij de aanwijzingen voor de controle in acht genomen, die zijn gegeven in het BBV provincies en gemeenten, de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari en de circulaire Uitvoering informatie voor derden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 5 september 2003.
De controle voor de verdelingsmatrix omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie die relevant is ter onderbouwing van de cijfers die in de verdelingsmatrix zijn opgenomen.
Er heeft geen aparte, gerichte controle op de boeking van de baten en lasten naar de producten plaatsgevonden, overeenkomstig het gestelde in de Circulaire uitvoering informatie voor derden van 5 september is volstaan met de reguliere toetsen passend bij de jaarrekeningcontrole.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel
Wij zijn van oordeel dat de conversietabel en de verdelingsmatrix 2004 een getrouw beeld geven overeenkomstig de specificatievoorschriften die zijn opgenomen in de Regeling informatie voor derden d.d. 6 februari 2003 (Staatscourant 2003, 37) en overeenkomstig het gestelde terzake in de circulaire Uitvoering informatie voor derden van 5 september 2003.

Verslag van bevindingen

(Optioneel) Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel brengen wij nog het volgende onder uw aandacht : .....(Hier wordt ingegaan op de bevindingen ten aanzien van het Iv3-systeem van de gemeente. Zie ook paragraaf 5.4 van deze circulaire.)

Bijlage 3 Voorbeeld EU-rapportage, overeenkomstig BBV en Iv3

Hieronder is een overzicht opgenomen van een rekeningoverzicht aan de hand waarvan enkele toetspunten EU-kwaliteitseisen zijn te illustreren.

Toelicht op het gestyleerde voorbeeld.

- De eerste kolom van de Bestedingen en de Middelen bevat de zogenoemde EU-variabelen, zoals beloning werknemers en rente. Deze variabelen corresponderen met het zesde toetscriterium genoemd in paragraaf 4.4.
- De tweede kolom van de Bestedingen en Middelen geeft de categorieën zoals benoemd in de desbetreffende artikelen van het BBV.
- Het toetspunt Saldo lopende rekening en kapitaalrekening is het EMU-saldo, in het voorbeeld -/- 8000.
- De consistentie binnen de rapportage (aansluiting financieel - niet-financieel), een ander toetspunt is de confrontatie van het Saldo lopende rekening en kapitaalrekening met het Saldo financiële rekening. Het verschil dient nihil te zijn.
- De EMU-schuld is eveneens een toetsgrootheid. In het voorbeeld (ultimo) 47.000.

Voorbeeld EU-rapportage, overeenkomstig BBV 2004

Bedragen x 1000 euro's

Bestedingen			Middelen		
Lopende rekening	econ. cat.	Bedrag		econ. cat.	Bedrag
beloning van werknemers	1.1+1.2	23.000	opbrengst uit verkopen	3.0+3.2.1+3.4	7.000
intermediair verbruik	3.0+3.1+3.3.1+3.4.3	12.000	investeringen in eigen beheer	6.2.1	1.000
afschrijvingen	2.3	4.000			
rente	2.1	3.000	inkomen uit vermogen	2.1+3.2.2	2.000
pacht en concessierechten	3.4.2				
deel belastingen op productie	3.4.1		belastingen op productie	4.0.1	3.000
subsidies producenten	4.2.1	1.000	niet-productgebonden subsidies		
belastingen op inkomen/vermogen			belastingen op inkomen/vermogen	4.0.2	2.000
sociale uitkeringen in geld	4.2.2- *B* 4.2.1(deel)	11.000	toegerekende sociale premies	*L* 1.2	
sociale overdrachten in natura	4.2.3+1.2- *B* 4.2.1(deel)	2.000			
overige inkomensoverdrachten:			overige inkomensoverdrachten:		
aan rijksoverheid	4.1.1		van rijksoverheid	4.1.1	52.000
aan rest overheid	4.2.4	7.000	van rest overheid	4.2.2	
aan niet overheid	4.2.5	1.000	van niet overheid	4.2.3	
subtotaal		64.000			
saldo lopende rekening (besparingen)		**3.000**			
Totaal lopende rekening		67.000	Totaal lopende rekening		67.000
Kapitaalrekening					
investering in vaste activa	*3.3.3-B3.3.2+6.2.1*	15.000	afschrijvingen	2.3	4.000
aankopen - verkopen grond	3.3.2- *B* 3.3.1	1.000	vermogensheffingen	4.0.3	
kapitaaloverdrachten			kapitaaloverdrachten		
aan rijksoverheid	4.1.2		van rijksoverheid	4.1.2	
aan rest overheid	4.3.1		van rest overheid	4.3.1	1.000
aan niet overheid	4.3.2	1.000	van niet overheid	4.3.2	1.000
subtotaal		17.000			
saldo kapitaal rekening (overschot)		**-11.000**			
Totaal kapitaal rekening		6.000	Totaal kapitaal rekening		6.000
saldo lopende rek en kapitaalrek (EMU-saldo)		**-8.000**			
Financiële rekening	econ. cat.	Bedrag		econ. cat.	Bedrag
mut chartaal geld en deposito's	5.1		mut chartaal geld en deposito's		
netto trans kortlopende effecten	5.2		netto trans kortlopende effecten o/g	5.2	
van overheid					
van niet-financiële ondernemingen					
van financiële ondernemingen					
van pensioenfondsen en verzekeraars					
van buitenland					
netto trans langlopende effecten	5.3	-2.000	netto trans langlopende effecten o/g	5.3	
van overheid					
van niet-financiële ondernemingen					
van financiële ondernemingen					
van pensioenfondsen en verzekeraars					
van buitenland					
netto trans financiële derivaten	5.4		netto trans financiële derivaten	5.4	
netto mut kortlopende leningen u/g	5.5		netto mut kortlopende leningen o/g	5.5	
aan overheid			van overheid		
aan niet-financiële ondernemingen			van niet-financiële ondernemingen		
aan financiële ondernemingen			van financiële ondernemingen		
aan pensioenfondsen en verzekeraars			van pensioenfondsen en verzekeraars		
aan buitenland			van buitenland		
aan gezinnen			van gezinnen		
netto mut langlopende leningen u/g	5.6		netto mut langlopende leningen o/g	5.6	
aan overheid			van overheid		
aan niet-financiële ondernemingen		2.000	van niet-financiële ondernemingen		
aan financiële ondernemingen		2.000	van financiële ondernemingen		-1.000
aan pensioenfondsen en verzekeraars			van pensioenfondsen en verzekeraars		
aan buitenland			van buitenland		
aan gezinnen		-5.000	van gezinnen		
netto trans aandelen en deelnemingen	5.7				
van niet-financiële ondernemingen					
van financiële ondernemingen		-4.000			
van buitenland					
waarvan beursgenoteerde aandelen					
netto mut transitorische activa F7	5.8	-1.000	netto mut transitorische passiva	5.8	1.000
			subtotaal		0
			saldo financiële rekening		**-8.000**
Totaal financiële rekening		-8.000	Totaal financiële rekening		-8.000

EMU-schuld:	*primo*	*ultimo*
kortlopende leningen	5.000	5.000
langlopende leningen	42.000	41.000
totaal	47.000	46.000

Bijlage 4 Modellen voor de aanlevering van de Iv3 aan het CBS

Het CBS heeft modellen ontwikkeld volgens welke de Iv3 aangeleverd wordt. Alle modellen zijn te vinden op de internetsite van het CBS: http://www.cbs.nl/kredo. In hoofdlijnen gaat het om het volgende.

De Verdelingsmatrix vormt de basis voor de aanlevering van veel onderdelen van de Iv3. Deze verdelingsmatrix is opgenomen als bijlage 2a en 2b bij de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003 voor achtereenvolgens de provincies en de gemeenten. Zie de desbetreffende circulaire van 6 februari 2003.

De Verdeelmatrix als geheel dient voor de jaarrekening en voor de kwartaalrapportage.

Het model voor de baten en lasten van de begroting volgens de functionele indeling is de Verdeelmatrix zonder de categorieën, de balansmutaties en de kostenplaatsen.

In de circulaire van 6 februari 2003 over de Iv3 zijn nog niet de modellen voor de balansstanden-overzichten gegeven. Deze zijn hierna opgenomen.

MODEL BALANSSTANDENOVERZICHT provincie op jaarbasis, primo-ultimo

Activa		primo	ultimo
Vaste Activa			
	Immateriële vaste activa:		
A111	Kosten verbonden aan sluiten geldlening + saldo agio en disagio		
A112	Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
	Materiële vaste activa:		
A121	Gronden en terreinen		
A122	Woonruimten		
A123	Bedrijfsgebouwen		
A124	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		
A125	Vervoermiddelen		
A126	Machines, apparaten en installaties		
A129	Overig		
	Financiële vaste activa:		
A1311	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen		
A1312	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen		
A1313	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen		
A1321	Leningen aan woningbouwcorporaties		
A1322	Leningen aan deelnemingen		
A1323	Leningen aan overige verbonden partijen		
A1331	Overige langlopende leningen		
A1332	Overige uitzettingen met looptijd = 1 jaar		
A1333	Bijdragen aan activa van derden		
Vlottende Activa			
	Voorraden:		
A211	Niet in exploitatie bouwgronden		
A212	Overige grond- en hulpstoffen		
A213	Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)		
A214	Gereed product en handelsgoederen		
A215	Vooruitbetalingen		
	Uitzettingen:		
A221	Vorderingen op openbare lichamen		
A222	Uitzettingen: Verstrekte kasgeldleningen		

Passiva		primo	ultimo
Vaste Passiva			
	Eigen vermogen:		
P111	Algemene reserve		
P112	Bestemmingsreserve		
P113	Overige bestemmingsreserves		
P114	Saldo van rekening		
P12	Voorzieningen		
	Vaste schuld:		
P131	Obligatieleningen		
P132	Vaste schuld:		
P133	Vaste schuld:		
P134	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
P135	Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
P136	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken , bedrijven en overige sectoren		
P137	Door derden belegd geld		
P138	Waarborgsommen		
Vlottende Passiva			
P211	Vlottende schuld: Kasgeldleningen o/g		
P212	Vlottende schuld: Bank en girosaldi		
P213	Vlottende schuld: Overig		
P29	Overlopende passiva		

MODEL BALANSSTANDENOVERZICHT gemeente op jaarbasis, primo-ultimo

Activa		primo	ultimo
Vaste Activa			
	Immateriële vaste activa		
A111	Kosten verbonden aan sluiten geldlening + saldo agio en disagio		
A112	Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
	Materiële vaste activa:		
A121	Gronden en terreinen		
A122	Woonruimten		
A123	Bedrijfsgebouwen		
A124	Materiële vaste activa:		
A125	Vervoermiddelen		
A126	Machines, apparaten en installaties		
A129	Overig		
	Financiële vaste activa:		
A1311	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen		
A1312	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen		
A1313	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen		
A1321	Leningen aan woningbouwcorporaties		
A1322	Leningen aan deelnemingen		
A1323	Leningen aan overige verbonden partijen		
A1331	Overige langlopende leningen		
A1332	Overige uitzettingen met looptijd = 1 jaar		
A1333	Bijdragen aan activa van derden		
Vlottende Activa			
A211	Voorraden: Niet in exploitatie bouwgronden		
A212	Voorraden: Overige grond- en hulpstoffen		
A213	Voorraden: Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)		
A214	Voorraden: Gereed product en handelsgoederen		
A215	Voorraden: Vooruitbetalingen		
A221	Uitzettingen: Vorderingen op openbare lichamen		
A222	Uitzettingen: Verstrekte kasgeldleningen		
A223	Uitzettingen: Rekening courant verhoudingen niet-financiële instellingen		
A224	Uitzettingen: Overige vorderingen		

Passiva		primo	ultimo
Vaste Passiva			
	Eigen vermogen:		
P111	Algemene reserve		
P112	Bestemmingsreserve		
P113	Overige bestemmingsreserves		
P114	Saldo van rekening		
P12	Voorzieningen		
	Vaste schuld:		
P131	Obligatieleningen		
P132	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
P133	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
P134	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
P135	Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
P136	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken , bedrijven en overige sectoren		
P137	Door derden belegd geld		
P138	Waarborgsommen		
Vlottende Passiva			
P211	Vlottende schuld: Kasgeldleningen o/g		
P212	Vlottende schuld: Bank en girosaldi		
P213	Vlottende schuld: Overig		
P29	Overlopende passiva		

MODEL BALANSSTANDENOVERZICHT provincie op kwartaalbasis, primo-ultimo

Activa		primo	ultimo
Financiële vaste activa			
A1311	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen		
A1312	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen		
A1313	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen		
A1321	Leningen aan woningbouwcorporaties		
A1322	Leningen aan deelnemingen		
A1323	Leningen aan overige verbonden partijen		
A1331	Overige langlopende leningen		
A1332	Overige uitzettingen met looptijd = 1 jaar		
Uitzettingen			
A221	Vorderingen op openbare lichamen		
A222	Verstrekte kasgeldleningen		
A223	Rekening courant verhoudingen niet-financiële instellingen		
A224	Overige vorderingen		
A225	Overige uitzettingen		
Liquide middelen			
A23	Liquide middelen (kas, bank en giro)		
Overlopende activa			
A29	Overlopende activa		

Passiva		primo	ultimo
Vaste schuld			
P131	Obligatieleningen		
P132	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
P133	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
P134	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
P135	Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
P136	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken , bedrijven en overige sectoren		
P137	Door derden belegd geld		
P138	Waarborgsommen		
Vlottende schuld			
P211	Kasgeldleningen o/g		
P212	Bank en girosaldi		
P213	Overig		
Overlopende passiva			
P29	Overlopende passiva		

MODEL BALANSSTANDENOVERZICHT gemeente op kwartaalbasis, primo-ultimo

Activa		primo	ultimo
Financiële vaste activa			
A1311	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen		
A1312	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen		
A1313	Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen		
A1321	Leningen aan woningbouwcorporaties		
A1322	Leningen aan deelnemingen		
A1323	Leningen aan overige verbonden partijen		
A1331	Overige langlopende leningen		
A1332	Overige uitzettingen met looptijd = 1 jaar		
Uitzettingen			
A221	Vorderingen op openbare lichamen		
A222	Verstrekte kasgeldleningen		
A223	Rekening courant verhoudingen niet-financiële instellingen		
A224	Overige vorderingen		
A225	Overige uitzettingen		
Liquide middelen			
A23	Liquide middelen (kas, bank en giro)		
Overlopende activa			
A29	Overlopende activa		

Passiva		primo	ultimo
Vaste schuld			
P131	Obligatieleningen		
P132	Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
P133	Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
P134	Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
P135	Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
P136	Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken , bedrijven en overige sectoren		
P137	Door derden belegd geld		
P138	Waarborgsommen		
Vlottende schuld			
P211	Kasgeldleningen o/g		
P212	Bank en girosaldi		
P213	Overig		
Overlopende passiva			
P29	Overlopende passiva		

Bijlage 5 Vragen en antwoorden Iv3

Algemeen

1) Wat is de reden geweest om de baten van leges, belastingen, heffingen en rechten in nieuwe functies onder te brengen?
De reden om deze in nieuwe functies onder te brengen, is dat de fondsbeheerders die gegevens afzonderlijk nodig hebben voor het Periodiek Onderhoudsrapport Gemeentefonds. Tot nu toe verzamelde het CBS deze gegevens apart. Dit gebeurt echter niet meer, daarom worden deze gegevens nu afzonderlijk van gemeenten gevraagd.

2) Zijn er nog meer veranderingen te verwachten binnenkort?
Zover als voorzienbaar zijn er geen verwachtingen tot grote wijzigingen in het BBV of de Ministeriële Regeling Iv3. Wel is het streven per begrotingsjaar 2007 de Iv3 aan te passen aan de hand van met name de zogenaamde productenlijst. Deze aanpassing heeft als hoofddoel het provincies en gemeenten gemakkelijker te maken om de benodigde gegevens ten behoeven van derden aan te leveren. Het gemakkelijker maken van aanlevering van gegevens is een lastig en tijdrovend proces en zal niet eerder dan per begrotingsjaar 2007 gevolgen hebben. In diverse circulaires is deze poging tot stroomlijning van gegevensaanvoer aangekondigd (vaak onder het kopje eflo-neo).

3) Moeten de wijzigingen, verwerkt in de Ministeriële Regeling, al zijn doorgevoerd bij de presentatie van de jaarrekening 2003?
Voor begroting en rekening 2003 geldt de functionele indeling uit het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995. Vanaf begroting en rekening 2004 geldt dat als informatie voor derden de functionele indeling respectievelijk de verdelingsmatrix uit de Ministeriële Regeling informatie voor derden dienen te worden geleverd.

4) In artikel 71 BBV, lid 3, is vermeld dat de informatie voor derden, bedoeld in het 1e lid, voor 15 november van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar verzonden moet worden. Tot nog toe ben ik er van uitgegaan dat het genereren van de vereiste informatie pas voor het eerst diende plaats te vinden na afloop van het 1e kwartaal 2004. Wanneer dient de informatie voor het eerst gegenereerd te worden?
Het is zo, dat voor 15 november van dit jaar de cijfers voor de begroting geconverteerd en aangeleverd dienen te worden naar de Ministeriële Regeling informatie voor derden en wel de functionele indeling; niet de gehele matrix. Vervolgens dienen de cijfers van de realisaties telkens per kwartaal te worden geconverteerd naar de matrix. Dit gebeurt ook weer met de jaarcijfers na afloop van het jaar.

5) Wat moet er per begrotingsjaar in het kader van Iv3 geleverd worden?

Op diverse momenten dient informatie in het kader van Iv3 te worden geleverd:

- Ten tijde van de begroting, uiterlijk op 15 november voorafgaand aan het begrotingsjaar, dient volgens artikel 71 BBV een overzicht van de begrote baten en lasten volgens de functionele indeling te worden geleverd. Deze informatie wordt aan het CBS geleverd. Daarnaast dient een conversietabel producten – programma's en een conversietabel producten – functies te worden geleverd. Deze informatie wordt, samen met de functionele indeling, aan de toezichthouder geleverd.
- Ten tijde van de jaarrekening, uiterlijk 15 juli na afloop van het begrotingsjaar, dient volgens artikel 72 van het BBV de verdelingsmatrix te worden geleverd aan het CBS. Daarnaast maakt het CBS dan gebruik van de balans die deel uitmaakt van de jaarrekening. Voor de toezichthouder wordt aanvullend aan deze informatie een conversietabel producten – programma's en producten – functies geleverd.
- Als derde onderdeel moet, per kwartaal, de verdelingsmatrix en een overzicht van een deel van de balansstanden (vorderingen en schulden) geleverd worden (artikel 74 BBV, binnen één maand na afloop van het kwartaal). De informatie over de kwartalen dient cumulatief aangeleverd te worden: de aanlevering aan het eind van het tweede kwartaal bestaat dus uit de som van het eerste en het tweede kwartaal. Zo wordt voorkomen dat naboekingen helemaal uit beeld verdwijnen. Deze informatie wordt alleen aan het CBS geleverd.

Voorbeeldmodellen van de te leveren informatie zijn (binnenkort) te vinden op www.cbs.nl/kredo.

6) Is de verdelingsmatrix niet verplicht bij de begroting?

Nee, de verdelingsmatrix is niet verplicht bij de begroting. Artikel 71 in het BBV stelt alleen de functionele indeling en de bijbehorende conversietabellen verplicht als te leveren informatie voor derden ten tijde van de begroting.

7) Wat houdt de bruto weergave van de verdelingsmatrix in?

De bruto weergave houdt in dat er in het blok balansmutaties onderscheid gemaakt wordt tussen vermeerderingen en verminderingen (debet versus credit). Vermeerderingen van de activa staan aan de lastenzijde en verminderingen van de activa staan aan de batenzijde van de verdelingsmatrix. Voor de passiva geldt het tegenovergestelde. Eventuele correctieboekingen worden vanzelfsprekend in mindering gebracht op de oorspronkelijke foutieve boeking.

8) Volgens artikel 35 van de BBV worden materiële vaste activa onderverdeeld in investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. In artikel 52 wordt geregeld dat in de toelichting op de balans onder de materiële vaste activa afzonderlijk worden opgenomen:

a. gronden en terreinen
b. woonruimten
c. bedrijfsgebouwen
d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken
e. vervoermiddelen
f. machines, apparaten en installaties
g. overige materiële vaste activa.

De vraag is hoe beide eisen zich verhouden en waar die twee verschillende indelingen voor nodig zijn.

De verplichtingen in artikel 35 zijn gericht op de balans bij de jaarrekening. Belangrijk voor de balans is het onderscheid activa met economisch en activa met maatschappelijk nut. De verplichtingen in artikel 52 zijn primair bedoeld voor het CBS. Beide artikelen hebben dus een andere doelgroep. Verschil is verder dat de onderverdeling van de activa, zoals opgenomen in artikel 52, niet verplicht is in de balans zelf, maar in de toelichting. In de circulaire van 22 mei 2003, nr. FO2003/U66581 is in Pilot 7 een voorbeeld opgenomen van hoe de onderverdeling er in de balans en in de toelichting uit zouden kunnen zien.

9) Volgens het BBV moeten financiële gegevens per kwartaal verstrekt worden. Hoe moet worden omgegaan met zaken die nu nog éénmaal per jaar geboekt worden (zoals belastingen en kapitaallasten)?
Volgens de Europese richtlijnen zullen lasten en baten als belastingen, rente en leasefacturen verspreid over het gehele jaar geboekt moeten worden. Deze lasten en baten worden in de loop van het jaar opgebouwd. De rente bijvoorbeeld zou volgens het principe van de aangroei aan perioden moeten worden toegedeeld.
Om de werklast voor de gemeenten te beperken is gekozen voor een pragmatische oplossing. De gemeenten kunnen bij de genoemde voorbeelden hun huidige manier van boeken aanhouden. Wel moet deze boekingsmethode dan consequent worden toegepast.

10) Moet de administratie elk kwartaal afgesloten worden?
Op kwartaalbasis hoeft de administratie niet afgesloten te worden. Wel moet de gemeente 'bij zijn' met de boekingen in de administratie. Hiermee wordt bedoeld dat facturen tijdig verwerkt worden, subadministraties tijdig worden overgenomen en de tussenrekeningen zo klein mogelijk gehouden worden. Administratieve boekingen die gemaakt worden om kosten op de kostenplaatsen aan functies toe te rekenen hoeven niet gemaakt te worden. Het op peil brengen van reserves en voorzieningen hoeft per kwartaal ook niet noodzakelijk gedaan te worden. Als er interne verrekeningen gemaakt zijn, geldt wel de eis dat deze aan lasten- en batenzijde aan elkaar gelijk moeten zijn.

11) De opbrengsten in het kader van huwelijken staan tegenover de lasten, die alleen gemaakt worden als een bruidspaar extra's verlangt. Er kan ook gratis getrouwd worden. Extra's zijn bijvoorbeeld extern gehuurde locaties. Zijn deze extra's opbrengsten of leges?
Deze extra's zijn leges, omdat de externe kosten doorberekend zullen worden in de leges.

12) Onder welke functie valt publieksvoorlichting?
Publieksvoorlichting is een breed begrip en daarom het volgende overzicht:

Voorlichting:	
agrarisch-sociale voorlichting	341
algemene voorlichting	002
beroepskeuze	620
brandpreventie	120
college van burgemeester en wethouder	002
huishoudelijke en gezinsvoorlichting	620
landbouwvoorlichting	341
maatwerkdeel JGZ	716
onderwijsvoorlichting	480
rampenbestrijding	120
schoolkeuze	480
tuinbouwvoorlichting	341
uniform deel JGZ	715
veeteelt	341
verkeersvoorlichting (buiten schoolverband)	211

13) In het kader van het BTW Compensatiefonds heeft het rijk het zogenaamde vereveningspercentage ingevoerd. De gemeenten die meer ontvangen dan de minimumbijdrage uit het BTW Compensatiefonds, worden een zeker percentage gekort. Dit ter bekostiging van de minimumbijdrage aan andere gemeenten. Onder welke functie verantwoorden we dit bedrag (deze korting op het totaal bedrag aan teruggave compensabele BTW)?
De gemeente moet dit verlies nemen en dit dient dus niet geboekt te worden op een functie, omdat de boekingen van de baten en lasten op de functies exclusief BTW zijn.

Functionele indeling gemeenten

Hoofdfunctie

1) Bij functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken worden diverse baten genoemd. Zijn deze compleet?
Onder de genoemde baten secretarieleges vallen ook de leges burgerlijke stand, leges bevolkingsregister, leges rijbewijzen, leges kiezersregister en leges kadaster.

2) In onze huidige begroting worden vanaf de kostenplaats huisvesting, op basis van m^2, kosten voor de raadzaal toegerekend aan functie 001 Bestuursorganen. Volgens de Ministeriële Regeling zou dit niet meer mogen. Waar dienen deze kosten dan verantwoord te worden?
Deze kosten dienen toch onder functie 001 Bestuursorganen verantwoord te worden. De kosten horen wel op 001 als ze de raadsleden aangaan, maar niet als ze het personeel aangaan.

3) In de huidige (2003) begroting zijn onder functie 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders ook opgenomen de lasten uitzendbureaus, druk- en bindwerk, geschenken, voeding, representatie en baten commissariaten. Moeten deze lasten nu naar functie 002?
Geschenken, voeding (als er bijvoorbeeld recepties of lunches worden bedoeld) en representatie moeten onder functie 002. Uitzendbureaus en druk- en bindwerk moeten worden toebedeeld aan desbetreffende functie. Baten commissariaten dienen onder functie 001 Bestuursorganen geboekt te worden.

4) Dienen alle uren die de afdeling financiën en de overige afdelingen besteden aan het opstellen van de beheersbegroting op de functie 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders te worden verantwoord of alleen de uren die concreet worden besteed aan de productenramingen?
Alleen de uren die concreet worden besteed aan productenramingen dienen op functie 002 te worden geboekt. De uren die de afdeling financiën besteedt aan de beheersbegroting blijven als opslag in het uurtarief van de medewerkers zitten en worden doorberekend aan de betreffende functies.

De indeling hangt af van de betekenis die de gemeente geeft aan productenraming en beheersbegroting. Als vuistregel kan het volgende gelden. De productenraming zal voor het college veelal ook het karakter hebben van beheersbegroting voor het college. Dan is functie 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie) van toepassing.
Daarnaast zal de ambtelijke organisatie ook met eigen beheersbegrotingen werken die dan gedetailleerder zijn dan de productenraming. Voor die beheersbegroting geldt doorberekening naar de desbetreffende functie.

5) Is het de bedoeling dat op functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken de bruto of de netto leges verantwoord worden? Met bruto leges de som van de gemeentelijke en rijksleges bedoelend en met netto dit bedrag verminderd met de afdrachten aan het Rijk en RDW.
Het is de bedoeling dat op functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken de bruto leges verantwoord worden.

6) Vallen de kosten van voormalig bestuur, zoals wachtgelden en invaliditeitspensioenen, en de kosten van de wet Appa beiden onder functie 001 Bestuursorganen?
Ja, deze kosten vallen beiden onder functie 001 Bestuursorganen. Kosten voormalig bestuur dienen toegerekend te worden aan desbetreffende functie.

7) Horen baten leges rijbewijzen, huwelijken en alle onder functie 003 Burgerzaken met name genoemde onderwerpen onder functie 003 Burgerzaken, zodat daar zowel de baten als de lasten verantwoord worden en op functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken alleen de baten?
Op functie 003 Burgerzaken worden zowel baten als de lasten verantwoord, behalve de baten secretarieleges burgerzaken. Deze dienen alleen op functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken verantwoord te worden.

8) Als je een samenwerkingsverband hebt gesloten met andere gemeenten, gestoeld op de wet gemeenschappelijke regelingen, waarbij de verschillende taken meerdere functies bestrijken, wordt dat dan anders door de nieuwe functie 005 Bestuurlijke samenwerking?
Het is de bedoeling dat er naar de taken van de gemeentelijke regeling gekeken wordt en daar op inhoudelijke basis de functies bij gezocht worden. De baten en lasten worden dan toegedeeld, zonodig via een verdeelsleutel, aan de betrokken taken. Dit wordt dus in principe niet anders door de nieuwe functie 005 Bestuurlijke samenwerking.

9) Tot welke functie worden de kosten van onderscheidingen gerekend?
Kosten van onderscheidingen worden tot functie 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders.

10) Dienen alle kosten voor accountants op functie 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie) verantwoord te worden of dienen deze kosten doorberekend te worden?
Deze kosten dienen verantwoord te worden op functie 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(functie), behalve wanneer het om een specifieke accountantopdracht gaat die los staat van de verklaring bij de rekening. In dat geval dienen ze te worden doorberekend aan desbetreffende functie.

11) De uitgaven inzake de Commissie Bezwaar- en Beroepschriften (o.a. vergoeding, enz.) hebben wij ondergebracht bij functie 001 Bestuursorganen. Is dit akkoord?
Dit is akkoord.

12) De uitgaven inzake de Gemeentelijke Ombudscommissie (klachtenafhandeling) hebben wij ondergebracht bij functie 001 Bestuursorganen. Is dit akkoord?
Dit is akkoord.

13) Als kernwoord bij functie 005 Bestuurlijke samenwerking staat vermeld: onderzoek bestuursorganisatie. Wat valt daar zoal onder?
Het betreft kosten die te maken hebben met de voorbereiding op een eventuele samenwerking, zoals onderzoek. De daadwerkelijke samenwerking dient te worden toegeschreven aan desbetreffende functie. Ook kosten in het kader van bestuurlijke samenwerking / Wet Gemeenschappelijke Regelingen die niet toegerekend kunnen worden aan desbetreffende functie dienen op deze functie verantwoord te worden.

14) Onder welke functie moeten de subsidiëring van een plaatselijke dorps- en bewonersraad worden verantwoord?
Het hangt er vanaf hoe deze raad is samengesteld en waar hij voor dient. Is er bijvoorbeeld sprake van een deelgemeenteraad, dan dienen de baten en lasten verantwoord te worden op functie 001 Bestuursorganen. In de overige gevallen dient er te worden toegeschreven aan desbetreffende functie.

15) Wij hebben een concernstaf waarop veelal algemene posten worden verantwoord, zoals het eindejaarsgeschenk voor de gehele gemeente. Dit wordt centraal geregeld. Kan dit op functie 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders verantwoord worden of dient dit doorberekend te worden aan desbetreffende functie?
Het is de bedoeling om zoveel mogelijk door te berekenen aan desbetreffende functie. Dit is om alles zuiver te houden en om te voorkomen dat bijvoorbeeld functie 002 als verzamelfunctie wordt gebruikt. Ook in dit geval dient dus te worden doorberekend.

16) Waar horen de kosten en rechten voor de 65+ pas thuis?
De kosten en rechten voor deze pas dienen op functie 003 Burgerzaken verantwoord te worden.

17) Op welke functie moeten de rechten Telecommunicatiewet komen?
Wij raden aan deze te verantwoorden op functie 004 Baten secretarieleges Burgerzaken.

Hoofdfunctie 1

1) Aan welke functie moet je als GGD de kosten lijkschouwing doorbelasten?
Lijkschouwing valt onder de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). Dit valt onder functie 140 Openbare orde en veiligheid.

Hoofdfunctie 3

1) De uitgaven met betrekking tot de afvoer van kadavers hebben wij ondergebracht onder functie 723 Milieubeheer. Is dit akkoord?

Nee, de uitgaven met betrekking tot de afvoer van kadavers dienen verantwoord te worden op functie 341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij.

Hoofdfunctie 4

1) In de Ministeriële Regeling Iv3 is onder hoofdfunctie 4 de onderwijshuisvesting per onderwijssoort onderverdeeld. Wat is hierbij de achterliggende reden?
Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten bevat een onderdeel informatie voor derden, zie artikel 71 en verder. De functionele indeling is er voor bedoeld dat derden die informatie verkrijgen die zij nodig achten. De bedoelde onderverdeling is een gevolg van een wens van de Tweede Kamer die naar voren is gekomen bij de behandeling van het Wetsvoorstel decentralisatie huisvesting onderwijs. De Kamer wil(de) namelijk weten (volgen) of voor de diverse schoolsoorten het openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs gelijkwaardige financiële middelen ter beschikking krijgen van de gemeenten.
Daarnaast is de bedoelde indeling ook van belang voor de verdeling van de gemeentefondsgelden.

2) Voor het uitvoeren van onderwijshuisvesting voor de diverse schoolsoorten worden door de gemeente huisvestingsplannen en -programma's opgesteld. Deze hebben voornamelijk een beleidsmatig karakter. Waar worden de kosten van het opstellen van deze beleidsmatige aspecten verantwoord?
Deze kosten dienen verantwoord te worden op desbetreffende onderwijsfunctie.

3) In onze gemeente wordt gewerkt met een meerjarig beheersprogramma voor groot onderhoud aan de gebouwen van zowel het openbaar en bijzonder basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Het bijstellen van dit beheersprogramma heeft daardoor betrekking op verschillende schoolsoorten. Op welke wijze kunnen de kosten van het meerjarig beheersprogramma voor groot onderhoud verantwoord worden binnen de functionele indeling zonder te werken met arbitraire verdeelsleutels?
Deze kosten dienen toch, via een verdeelsleutel, verantwoord te worden op desbetreffende onderwijsfunctie. Zo'n verdeelsleutel is onontkoombaar.

4) Voor zowel het openbaar en bijzonder onderwijs als de peuterspeelzalen zijn een aantal logopedisten actief voor het tijdig signaleren van benodigde logopedische zorg als het behandelen en begeleiden van kinderen met logopedische zorg. Op welke wijzen kunnen de kosten van logopedie ondergebracht worden overeenkomstig de wettelijke voorschriften?

Deze kosten dienen, via een verdeelsleutel, verantwoord te worden op desbetreffende onderwijsfunctie.

5) De uitgaven ten behoeve van het Schooladoptieplan hebben wij ondergebracht bij functie 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs. Is dit akkoord? De uitgaven in deze hebben betrekking op het subsidiëren van de politie, die elk jaar langs de scholen gaat (zowel de openbare als de bijzondere scholen) om leerlingen te onderrichten over drugsgebruik, veiligheid, enz.
Dit is akkoord.

6) Onder welke functie valt bedrijfshulpverlening op scholen?
Bedrijfshulpverlening valt onder functie 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs.

Hoofdfunctie 5

1) Wat behoort er tot de functie 531 Groene sportvelden en terreinen?
Op functie 531 Groene sportvelden en terreinen horen de echte groene gras sportvelden en terreinen thuis, evenals de groene kunstgrasvelden. Als er aparte gebouwtjes zijn met kleedkamers of een kantine die enkel bij de groene sportvelden horen, dienen deze onder functie 531 geboekt te worden. Hieronder vallen dus niet kleedkamers of andere faciliteiten die zich in een hoofdgebouw bevinden en ook voor bijvoorbeeld binnensporten of tennisbanen worden gebruikt.

2) Onder welke functie valt de Stads VVV?
De Stads VVV valt onder de functie 560 Openbaar groen en openlucht recreatie.

3) Vallen deskundigheidsbevordering en verzekeringen voor vrijwilligers onder functie 511 Vormings- en ontwikkelingswerk?
Dit dient te worden doorberekend aan desbetreffende functie. Wanneer zij vormings- en ontwikkelingswerk aangaan, dienen zij inderdaad verantwoord te worden op functie 511.

4) Horen subsidie gemeentelijke monumenten en kosten voor gemeentelijke monumentencommissie thuis onder functie 541 Oudheidkunde/musea?
Ja, deze horen inderdaad thuis op functie 541.

Hoofdfunctie 6

1) In het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 verantwoordden wij de schuldhulpverlening van de Kredietbank op functie 610 Bijstandsverlening. Het is ons niet duidelijk onder welke functie dit valt in de Ministeriële Regeling Iv3.
In de Ministeriële Regeling Iv3 dient de schuldhulpverlening van de Kredietbank op functie 614 Gemeentelijk minimabeleid geboekt te worden.

2) Bij de functie 611 Werkgelegenheid wordt het Fonds werk en inkomen genoemd (werkdeel). Waar worden de baten van dit fonds (inkomensdeel) verantwoord?
De baten dienen, net als de lasten, op functie 611 te worden geboekt.

3) Onder welke functie dient verslavingszorg ondergebracht te worden?
Verslavingszorg dient onder functie 620 Maatschappelijke begeleiding en advies ondergebracht te worden.

4) Onze gemeente voert bijzondere onderzoeken uit in het kader van bijstand en dergelijke. Hiermee onderzoekt de gemeente onder andere of er burgers onterecht een uitkering ontvangen (bijstandsfraude). Onder welke functie verantwoorden we deze uitgaven?
Deze uitgaven dienen onder functie 610 Bijstandsverlening te worden verantwoord.

5) Onder welke functie verantwoorden we de uitgaven en inkomsten met betrekking tot vrijwilligerswerk (TSV regeling)?
De uitgaven en inkomsten met betrekking tot vrijwilligerswerk (TSV regeling) dienen toegerekend te worden aan desbetreffende functie. Enkel wanneer dit niet mogelijk is, kan men functie 630 Sociaal-cultureel werk gebruiken.

6) Tot op heden verantwoorden wij kwijtschelding van belastingen en rechten functioneel, dus op riolering, afvalstoffen en o.z.b., omdat we deze als kostendekking meenemen. Nu moet deze ingaande 2004 worden verantwoord op 614 Gemeentelijk minimabeleid. We missen daardoor een stuk inkomsten. Hoe op te lossen?
Het is niet zo dat er nu een stuk inkomsten gemist wordt door deze te verantwoorden op functie 614 Gemeentelijk minimabeleid. De kwijtscheldingen worden alleen op deze functie verantwoord in het kader van informatie voor derden. Dat houdt niet in dat ze niet meer meegenomen mogen worden in de lasten bij het opstellen van de tarieven. Ze kunnen gewoon meegenomen blijven worden in de kostendekkendheid, alleen bij het aanleveren van uw financiële gegevens dienen ze onder functie 614 Gemeentelijk minimabeleid verantwoord te zijn.

7) Onder welke functie zou de verstrekking van parkeerkaarten voor gehandicapten verantwoord moeten worden volgens de nieuwe comptabiliteitseisen? Valt dit bijvoorbeeld onder functie 652 Gehandicaptenvoorzieningen?
Dit hangt af van uw gemeente. Elke gemeente heeft een bepaalde vrijheid in de toepassing van de WVG en kan dus, binnen bepaalde kaders, bepalen wat er wel en wat er niet onder de WVG valt. Wanneer u de parkeerkaarten voor gehandicapten niet tot de WVG rekent, kunt u deze kwijt onder functie 214 Parkeren.

Hoofdfunctie 7

1) Behoren inkomsten uit opbrengst aanmaningen en dwangbevelen thuis onder functie 725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing of onder functie 721 Afvalverwijdering en verwerking en 722 Riolering en waterzuivering? Houden deze verband met artikel 229 gemeentewet of niet?
De inkomsten uit opbrengst aanmaningen en dwangbevelen horen thuis op functie 940 Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen (geldt ook voor baten ozb), omdat het daar om netto bedragen gaat. Deze inkomsten houden geen verband met artikel 229 van de gemeentewet.

2) In de Ministeriele Regeling informatie voor derden is het mij niet duidelijk waar de indicatiestellingen AWBZ moeten worden ondergebracht.
De indicatiestellingen AWBZ dient u te verantwoorden onder functie 714 Openbare gezondheidszorg.

3) Valt de subsidie EHBO onder functie 714 Openbare gezondheidszorg?
Ja, de subsidie EHBO valt onder functie 714.

4) Onder welke functie vallen rechten Wet geluidshinder en rechten bodemonderzoeken?
Deze rechten vallen onder functie 723 Milieubeheer.

Hoofdfunctie 8

1) Functie 823 Bouwleges spreekt alleen over leges bouwvergunningen, horen de lasten hier ook thuis?
Nee, onder de baten functies horen alleen de baten. In dit geval vallen de lasten onder functie 822 Overige volkshuisvesting.

2) Dienen de leges woonruimteverdeling ondergebracht te worden bij functie 004 Baten secretarieleges burgerzaken of bij functie 822 Overige volkshuisvesting?
Leges woonruimteverdeling dienen ondergebracht te worden onder functie 822 Overige volkshuisvesting.

3) Waar dienen de rechten aanlegvergunningen en rechten sloopvergunningen verantwoord te worden?
Deze dienen verantwoord te worden op functie 822 Overige volkshuisvesting.

Hoofdfunctie 9

1) In de circulaire Ministeriële Regeling Iv3 wordt op pagina 41, in de tabel die de wijzigingen van de Ministeriële Regeling Iv3 t.o.v. het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 weergeeft, melding gemaakt van de toevoeging van de nieuwe functie 950 Gemeentelijke eigendommen. In de bijlage 1b van de Ministeriële Regeling met de functionele indeling gemeenten is deze functie niet opgenomen. Hoe zit dit?
De functie is niet toegevoegd. Deze functie is onjuist opgenomen in de tabel op blz. 41. Leidend voor de functionele indeling is bijlage 1b van de Ministeriële Regeling Iv3.

2) De nieuwe functie 940 Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen, betrekking hebbende op de functies 931 t/m 939 is een aanwinst, maar waar laat ik mijn lasten heffing en invordering afvalstoffenheffing/rioolrechten?
De lasten heffing en invordering, oftewel de perceptiekosten van de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten, vallen respectievelijk onder de functies 721 Afvalstoffenverwijdering en verwerking en 722 Riolering en waterzuivering.

3) Functies 911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar, 913 Overige financiële middelen en functie 914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar. Voorheen hadden we functie 911 zijnde het saldo van de kostenplaats kapitaallasten, oftewel financiering gewone dienst. Wat is de bedoeling? Dienen de rentelasten en inkomsten hier direct op geboekt te worden? Komt de kostenplaats kapitaallasten te vervallen of komt rente op diverse plaatsen te staan?

De algemene regels zijn de volgende.

- De ontvangen rente van uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar = functie 911
- De ontvangen rente van uitzettingen met een looptijd vanaf 1 jaar = functie 914
- De baten bespaarde rente (berekende interne rente) als gevolg van interne financiering die langer loopt dan een jaar = functie 914. Hetzelfde geldt uit pragmatisch oogpunt voor de baten bespaarde rente als gevolg van interne financiering die korter dan een jaar loopt.
- De betaalde rente van alle leningen én de lasten van de berekende interne rente worden noch onder functie 911, noch onder functie 914 geboekt. De rente-betalingen en de lasten van de berekende interne rente worden via de omslagrente verdeeld via de kostenplaatsen aan desbetreffende functie.

De inkomsten uit hoofde van gestorte leningen worden niet op functie 911 of functie 914 geboekt. Deze mutaties lopen via de balans. De kostenplaats kapitaallasten komt niet te vervallen. Deze blijft noodzakelijk om de kapitaallasten (omslagrente) toe te rekenen. Een verandering is dat de oude functie 911 gesplitst is in een functie Geldleningen en uitzettingen kort (functie 911) en lang (functie 914), dit i.v.m. de Wet fido. Gegeven dat verschil, verschilt de oude functie 911 niet wezenlijk van de huidige. Gemeenten boekten inderdaad het saldo kapitaallasten (voornamelijk het verschil tussen de feitelijk berekende omslagrente en de omslagrente als gebruikte rekenrente) op functie 911. Een dergelijk saldo wordt nu geboekt op functie 960 Saldo van kostenplaatsen.

4) Is het correct dat de in het concept van de Ministeriële Regeling voorgestelde functie 1000 nu in de definitieve Regeling is vervangen door een functie in de 900-serie?
Ja, de functie 1000 is vervangen door de functie 980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfunctie 0 tot en met 9.

5) Functie 980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfunctie 0 tot en met 9. Is dit iets alleen voor bij de rekening of ook bij de begroting?
Dit is voor bij zowel de rekening als de begroting.

6) Waar dienen de functies 970 Saldo van de rekening van baten en lasten voor bestemming, 980 Mutaties reserves die verband houden met de hoofdfunctie 0 tot en met 9 en 990 Saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming voor? Leiden deze functies tot dubbeltellingen?
De functies 970 Saldo van baten en lasten voor bestemming en 990 Saldo van baten en lasten na bestemming zijn ingevoerd om een goede aansluiting bij de programmabegroting te krijgen. Door de functies 970, 980 en 990 kan gemakkelijk worden gezien of de conversie van programma's naar functie met betrekking tot de reserves klopt. Omdat de functies 970 en 990 saldi zijn, dienen ze niet nog een keer te worden opgeteld. Dat zou immers tot dubbeltellingen leiden.

7) Is er een voorbeeld op welke wijze het begrotings- of rekeningsresultaat voor en na bestemming vastgelegd moet worden binnen de functies 970 Saldo van de rekening van baten en lasten voor bestemming, 980 mutaties reserves die verband houden met de hoofdfuncties 0 t/m 9 en 990 Saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming?
In Begroten en verantwoorden deel 1: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, vindt u hier vanaf pagina 93 voorbeelden voor.

8) Zowel op functie 330 Nutsbedrijven als op functie 913 Overige financiële middelen wordt gesproken over elektriciteitsvoorziening, gasvoorziening enz. De vraag is of het dividend van deze bedrijven nu moet worden verantwoord op 330 of 913.
Het dividend van deze bedrijven dient verantwoord te worden op functie 913 Overige financiële middelen.

9) Op functie 913 Overige financiële middelen moeten opbrengsten gemeentelijke eigendommen, bijvoorbeeld niet voor de openbare dienst, worden verantwoord. Tot op heden verantwoorden wij dat op hoofdfunctie 3 Economische zaken, omdat naar onze mening dit een economische aangelegenheid is. Kan dit zo blijven?
Ja, dit kan zo blijven. Alleen indien toerekening niet kan plaatsvinden, er geen geschikte functie te vinden is, geldt functie 913.

10) Worden er op de functies 934 Baten baatbelasting tot en met 939 Baten precariobelasting enkel en alleen de inkomsten geboekt of worden kosten als 'inkopen hondenpenning en personele kosten toch ook op deze functies verantwoord?
Op de functies 934 tot en met 939 worden alleen de inkomsten geboekt. De kosten dienen op functie 940 Lasten heffing en invordering

Eindnoten

1 De desbetreffende wetstekst van de Gemeentewet luidt:
Artikel 186
1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te geven regels.
2. Bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens regels worden gesteld ten aanzien van:
   a. door het college vast te stellen documenten ten behoeve van de uitvoering van de begroting en de jaarrekening;
   b. door het college aan derden te verstrekken informatie op basis van de begroting en de jaarrekening en de controle van deze informatie. In overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken kan worden bepaald dat deze informatie wordt verstrekt aan het Centraal Bureau voor de Statistiek.
3. Indien de informatie, bedoeld in het tweede lid onder b, niet of niet tijdig wordt verstrekt, dan wel de kwaliteit van de informatie tekort schiet, geven gedeputeerde staten een aanwijzing aan het college om alsnog informatie van voldoende kwaliteit te verstrekken.
4. Indien het college nalaat de aanwijzing, bedoeld in het derde lid, op te volgen zorgen gedeputeerde staten dat de benodigde informatie alsnog wordt verstrekt.
   De kosten daarvan komen voor rekening van de gemeente.

Artikel 190 van de Provinciewet heeft een zelfde strekking.

2 In latere jaren zullen de genoemde absolute bedragen aangepast worden.

3 Grijze cellen in de verdelingsmatrix zijn combinaties die vrijwel niet voorkomen, witte cellen zijn combinaties die wel kunnen voorkomen, zie ook de Ministeriële regeling informatie voor derden van 6 februari 2003, de bijlagen 2a en 2b.

4 Dit onderdeel is niet nodig voor het CBS, wel voor de toezichthouder.

5 In het onderhavige voorbeeld is er van uit gegaan dat er een belangrijke wijziging is doorgevoerd in de organisatie en de systemen voor het opstellen van de Iv3. Indien dat niet het geval is, hoeft een dergelijke passage niet opgenomen te worden, zoals dat het geval is bij de twee volgende modellen.

6 Dit onderdeel is niet nodig voor het CBS, wel voor de toezichthouder.

7 Dit onderdeel is eenmalig. Het jaartal is afhankelijk van de vraag de verklaring gebaseerd is op het jaar 2004 of op het eerste kwartaal 2005.